

דוחות כספיים מאוחדים ביניים (לא מבוקרים)

ליום 30 בספטמבר 2008

תוכן העניינים

1	דוח הדירקטוריון	1
33	הצהרת (certification) המנהל הכללי	2
35	הצהרת (certification) החשבונאי והחשב הראשי	3
36	סקירת ההנהלה	4
47	דוח סקירה של רואי החשבון	5
6	תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ביניים (לא מבוקרים)	
48	6.1 מאזן	
49	6.2 דוחות רווח והפסד	
50	6.3 דוחות על השינויים בהון העצמי	
52	6.4 דוחות על תזרימי המזומנים	
54	6.5 ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים ביניים	

ניתן להוריד את הדוח הרבעוני מאתר הבנק : www.bankjerusalem.co.il

דוח הדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2008

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 בנובמבר 2008 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של "בנק ירושלים בע"מ" והחברות הבנות שלו לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 (להלן – "התקופה הנסקרת"). הדוחות ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים, והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מהתפתחות המשבר הפיננסי בכלכלה הגלובלית, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" - וביטויים דומים להם.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר: מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף; השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ולא על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ולא על רווחיות הבנק; יכולת התממשות של תוכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו; תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק; התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו-כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק; תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים; שינוי בטעמי הצרכנים ולא בהתנהגותם. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוח זה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוח על מידע כאמור.

פעילות התאגיד הבנקאי ותיאור התפתחות עסקיו

הבנק

בנק ירושלים נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג - 1983, בשם בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הנפיק הבנק לראשונה מניות לציבור והפך בכך לחברה שמנייתיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ביוני 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי, בנק ירושלים בע"מ.

הבנק פועל כבנק מסחרי משנת 1998 והוא נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי הבית - תושבי ישראל ותושבי חוץ - ופועל בתחומי המשכנתאות, החסכונות והפיקדונות, מימון בניה למגורים, מימון אשראי לרכישת רכב, אשראי מסחרי אחר ופעילות בשוק ההון. שילוב עסקי זה של בנקאות מסחרית ובנקאות למשכנתאות, מאפשר לבנק להציע ללקוחותיו מגוון של שירותים, תוך שמירה על רמת רווחיות ופיזור הסיכון.

הנהלתו של הבנק נמצאת בירושלים, והוא פועל באמצעות 16 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ. במהלך הרבעון השלישי נפתח סניף במודיעין עילית.

התוצאות העסקיות - הרווח והרווחיות

הרווח הנקי הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 32.4 מיליוני ש"ח, לעומת 42.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד – קיטון של 23%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 8.4% לעומת 12.1% בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נובע מקיטון ברווח מפעילות מימון ובהכנסות תפעוליות.

הרווח מפעילות מימון לפני ההפרשה לחובות מסופקים הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 114.5 מיליוני ש"ח, לעומת 135.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד – קיטון של כ- 15%. עיקר הקיטון נובע מהפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בסך 10.7 מיליוני ש"ח, מקיטון ברווחי פוזיציות בסך 7.1 מיליוני ש"ח וכן מקיטון בעמלות מימוניות.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בתקופה הנסקרת ב- 3.4 מיליוני ש"ח, לעומת 12.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 72%. הקיטון נובע בעיקרו מירידה בהפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.

ההפרשה לחובות מסופקים בתקופה הנסקרת בגין יתרת תיק האשראי לציבור (כולל סיכון האשראי החוץ-מאזני) היוותה 0.06% (במונחים שנתיים) מיתרת התיק. ההפרשה המצטברת לחובות מסופקים בגין יתרת תיק האשראי לציבור (כולל סיכון האשראי החוץ-מאזני) היוותה בתום התקופה הנסקרת 1.8% מיתרת התיק.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 111.1 מיליוני ש"ח, לעומת 123.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד – קיטון של 10%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתקופה הנסקרת ב- 62.5 מיליוני ש"ח, לעומת 66.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד – קיטון של 5%. עיקר הקיטון נובע מירידה בעמלות ברוקראז' ומקיטון בהכנסות מהפרשי המרה.

סך הכנסות הבנק (כולל הפרשה לחובות מסופקים) הסתכמו בתקופה הנסקרת ב- 173.6 מיליוני ש"ח, לעומת 189.3 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד – קיטון של 8%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתקופה הנסקרת ב- 123 מיליוני ש"ח, לעומת 126.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד – קיטון של כ- 3%.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 50.6 מיליוני ש"ח, לעומת 63 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד – קיטון של 20%. עיקר הקיטון נובע מקיטון ברווח מפעילות מימון ומקיטון בהכנסות תפעוליות.

ההפרשה למסים הסתכמה בתקופה הנסקרת ב- 18.2 מיליוני ש"ח, לעומת 20.8 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד – קיטון של כ- 13% הנובע מהקיטון ברווח מפעולות רגילות לפני מסים. שיעור המס האפקטיבי היה 36% (בתקופה המקבילה אשתקד – 33%). העלייה בשיעור המס האפקטיבי נובעת בעיקרה מביטול חוק התיאומים. יישום החוק בתקופה המקבילה אשתקד הביא להפחתת הוצאות המס ב- 3.6 מיליוני ש"ח בדוחות המאוחדים (מזה בבנק – 2.3 מיליוני ש"ח).

ההתפתחויות העיקריות בסעיפי המאזן

סך כל המאזן ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכם ב- 9,294.2 מיליוני ש"ח, לעומת 8,978.4 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 – גידול של כ- 4%.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה ב- 347.0 מיליוני ש"ח, לעומת 369.5 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 – קיטון של 6%.

יתרת ניירות הערך ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה ב- 1,320.1 מיליוני ש"ח, לעומת 1,350.4 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 – קיטון של 2%.

להלן הרכב ניירות הערך:

יתרות ליום		
30 בספטמבר	31 בדצמבר	
2008	2007	
במיליוני ש"ח		
1,080.2	1,116.4	אג"ח ממשלתי
112.1	7.9	אג"ח בנקאי
127.8	226.1	אג"ח קונצרני ואחר
1,320.1	1,350.4	סה"כ ניירות ערך

יתרת האשראי לציבור הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2008 ב- 7,520.1 מיליוני ש"ח, לעומת 7,188.5 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 – גידול של 5%. מתוך יתרת האשראי לציבור, יתרת האשראי לרכב הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2008 ב- 790 מיליוני ש"ח, לעומת 665 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 – גידול של 19%.

להלן טבלת נתוני ביצועי אשראי לדיור ולרכב:

	30 בספטמבר		
	2007	2008	
שינוי באחוזים	במיליוני ש"ח		
(14)	836	722	ביצועי אשראי לדיור
(28)	89	64	מיחזור הלוואות לדיור
(15)	925	786	סה"כ אשראי לדיור (כולל מיחזורים)
(10)	412	369	ביצועי אשראי לרכב
(13)	1,337	1,155	סה"כ אשראי לדיור (כולל מיחזורים) ורכב

יתרת ההלוואות מפיקדונות לפי מידת גביה הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2008 ב- 3,376.5 מיליוני ש"ח, לעומת 3,444.8 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 – ירידה של כ-2%. סך ההלוואות לפי מידת גביה, כולל מתן הלוואות עומדות ומענקים, שניתנו בתקופה הנסקרת הסתכמו ב-40 מיליוני ש"ח, לעומת 47 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2008 ב- 7,140.3 מיליוני ש"ח, לעומת 6,960.3 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 – גידול של כ-3%.

יתרת ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר (ריפו) הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2008 ב- 110.1 מיליוני ש"ח.

יתרת תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2008 ב- 1,279.9 מיליוני ש"ח (מזה – יתרת כתבי התחייבות נדחים בסך של 431 מיליוני ש"ח) לעומת 1,261.7 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007 (מזה – יתרת כתבי התחייבות נדחים בסך של 437 מיליוני ש"ח) – גידול של 1%.

נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים

נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים של הבנק ופרטים אחרים שפורסמו בדוח הדירקטוריון מצורפים בנספח לדוח הדירקטוריון.

השקעות בהון התאגיד הבנקאי ועסקאות במניותיו

ההון העצמי

ההון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכם ב- 506.0 מיליוני ש"ח, לעומת 502.4 מיליוני ש"ח בתום השנה הקודמת, גידול של 0.7%. גידול זה נבע בעיקרו מרווחי הבנק בתקופה הנסקרת, בסך 32.4 מיליוני ש"ח, בניכוי חלוקת דיבידנד בסך 7.2 מיליוני ש"ח (הדיבידנד חולק ב-11 במאי 2008) ומקלטון בקרן ההונית בגין התאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך כ-20.4 מיליוני ש"ח (נטו לאחר השפעת מס). התנועה השלילית בקרן ההונית נובעת מירידת ערך באג"ח קונצרניות בסך 14.1 מיליוני ש"ח, מירידת ערך באג"ח ממשלתיות בסך 4.7 מיליוני ש"ח, ומירידת ערך באג"ח בנקאיות בסך 1.6 מיליוני ש"ח.

הבנק בוחן מדי תקופה את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. הבנק קבע קריטריונים למעקב אחר ניירות הערך ולבחינה האמורה. קריטריונים אלו מתבססים על הגורמים הבאים:

- שינוי בדירוג ניירות הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
- משך הזמן בו נסחר הנייר בתשואה גבוהה.
- מקרים חריגים כגון ירידת ערך חריגה.

כמו כן, קבע הבנק קריטריונים נוספים שבהם תבוצע הפרשה מיידי לירידת ערך. קריטריונים אלו מתבססים על הגורמים הבאים:

- הדירוג הנוכחי של נייר הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
- תשואה נוכחית חריגה שבה נסחר נייר הערך.
- משך הזמן שבו נסחר נייר הערך בתשואה חריגה.
- אינדקציות שליליות מהותיות מתוך הדוחות הכספיים.

קריטריונים אלו נידונו בועדת האשראי הדירקטוריונית ואושרו על ידה. במהלך הרבעון הבנק רשם הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בסך 10.7 מיליוני ש"ח בגין אג"ח בודדת.

להלן מידע לגבי ירידת הערך של אג"ח זמינות למכירה (ממשלתיות וקונצרניות) שנרשמה לקרן ההונית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה:

סכום ירידת ערך (במיליוני ש"ח)					שיעור ירידת ערך ליום
סה"כ	משך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס היה נמוך מעלותו				30 בספטמבר 2008
ירידת ערך	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
20.5	2.3	1.6	4.8	11.8	עד 20%
10.8	--	1.4	--	9.4	20%-40%
6.6	--	3.2	--	3.4	מעל 40%
37.9	2.3	6.2	4.8	24.6	

הערה: יודגש כי שיעור ירידת הערך ומשך זמן ירידת הערך מתייחסים לתקופות שונות - משך הזמן נמדד מהמועד בו השווי ההוגן של הנכס היה נמוך מעלותו ואילו שיעור ירידת הערך הינו נקודתי, ליום 30 בספטמבר 2008.

למשל נייר ערך שהשווי ההוגן שלו במשך תקופה העולה על 12 חודשים היה נמוך אך במעט מעלותו ורק סמוך למועד המאזן חלה בו ירידת שווי העולה על 40%, סכום ירידת הערך ליום המאזן בנייר זה יופיע בטבלה לעיל בשורה של "מעל 40%" ובעמודה של "מעל 12 חודשים".

ההון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון (הלימות ההון) הסתכם ב- 30 בספטמבר 2008 ב- 795.7 מיליוני ש"ח לעומת 759.8 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007.

יחס ההון לרכיבי הסיכון עמד בסוף התקופה הנסקרת על 11.3% (בתום שנת 2007 – 11.3%). יחס זה גבוה מיחס ההון המזערי שנקבע לבנק על ידי המפקח על הבנקים שהינו 10.5%. על פי הנחיית הדירקטוריון שומר הבנק על יחס הון מזערי שלא יפחת מ- 11%.

במסגרת ההיערכות של הבנק לשינויים ברמות הסיכון בשווקים הפיננסיים הגלובאליים והמקומיים, התקיים דיון בנושא בישיבת דירקטוריון ביום 1 ביולי 2008. בישיבה זו המליץ הדירקטוריון להנהלה לצמצם מגבלות חשיפה במספר סיכונים וכן לבחון תוואי עולה של הלימות הון כך שלא יאחר מסוף שנת 2008 הלימות הון תהיה לפחות 11.5% ולא יאחר מסוף שנת 2009 לא תפחת מ-12%. הנהלת הבנק החליטה לאמץ את התוואי האמור לעיל.

לאחר החלטת הדירקטוריון האמורה, בחודש אוקטובר 2008, הורידו סוכנויות הדירוג בארץ את דירוג האשראי של חברת ביטוח המשכנתאות EMI (להלן – "החברה") מתחת לסף שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים לעניין ההכרה ב"בחברת ביטוח מוכרת" לצורך חישוב "יחס הון מזערי". בהתאם לכך ובמידה שלא יחול שיפור בדירוג האשראי של החברה, ישקלל הבנק את ההלוואות לדירוג המבוטחות על ידי החברה בשיעור 100% כנדרש בהוראה, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. ההשפעה הצפויה על הלימות ההון של הבנק הינה ירידה של כ- 0.15% ביחס ההון לרכיבי הסיכון.

הבנק בוחן מעת לעת את צרכי ההון שלו ומגייס באופן שוטף פיקדונות נדחים בהתאם לצרכיו. התוכנית העסקית של הבנק מביאה בחשבון גיוס אפשרי של פיקדונות נדחים לצורך פעילותו השוטפת. יתרת תעודות ההתחייבות וכתבי התחייבויות נדחים שגויסו ממשקי בית ומלקוחות מוסדיים, הנכללת בהון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון, הסתכמה ב-30 בספטמבר 2008 ב- 265 מיליוני ש"ח, לעומת 253 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007.

חלוקת דיבידנדים

ביום 17 באפריל 2008 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 7.2 מיליוני ש"ח. דיבידנד זה חולק ביום 11 במאי 2008. חלוקת הדיבידנד התבצעה בכפוף להוראות חוק החברות התשנ"ט – 1999 ולהוראות המפקח על הבנקים.

התפתחויות מהותיות

עסקי הבנק מושפעים מרמת הפעילות הכלכלית במשק. לפיכך, שינוי לטובה או לרעה בפעילות המשק, עשוי להשפיע על עסקי הבנק. הבנק עוקב מקרוב אחר ההתפתחויות המופיעות בפרק זה ונערך לצמצם את ההשפעה השלילית שלהן על פעילותו. לפרטים בדבר היערכות הבנק ראה להלן בפרק של דיון בגורמי סיכון.

ההתפתחויות העיקריות במשק

הרבעון השלישי של שנת 2008 התנהל תחת צילו הכבד של המשבר הפיננסי החריף, אשר פרץ בארה"ב והשפיע על העולם כולו. בזירה המקומית, הודיע ראש הממשלה אולמרט על התפטרותו, מהלך שהוביל להקדמת הבחירות, כשנתיים מוקדם מהמתוכנן.

המשבר העולמי לא פסח על המשק הישראלי. במהלך הרבעון השלישי של השנה, הורגשה ההאטה במספר רב של תחומים. במהלך הרבעון השלישי, רשם המדד המשולב לבחינת מצב המשק של בנק ישראל ירידה מצטברת של 0.5%, זאת בהשוואה לעלייה של 2.0% ברבעון המקביל אשתקד. יודגש כי לראשונה מאז תחילת שנת 2003, מסתיים רבעון בירידה במדד המשולב. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם הגידול במדד המשולב ב- 3% זאת בהשוואה ל- 5.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

אינדיקטורים נוספים המעידים על האטה מסוימת בקצב הצמיחה של המשק פורסמו בנתוני הבזק, שפרסם בנק ישראל במחצית השנייה של חודש אוקטובר. מנתונים אלו עולה כי הצמיחה הכלכלית בישראל (עליית התמ"ג) צפויה להסתכם בשנת 2008 ב- 4.5%, בהשוואה ל- 5.4% בשנת 2007. בהוצאות לצריכה פרטית צפוי גידול של 4.4% בהשוואה ל- 6.7% בשנת 2007. ההשקעה בנכסים קבועים צפויה לגדול ב- 5.3% בלבד, זאת בהשוואה לגידול חד של- 15.5% בשנת 2007. סקר החברות והעסקים שבוצע ע"י מחלקת המחקר של בנק ישראל העלה כי ברבעון השלישי של השנה המשיכה מגמת ההאטה בחברות התעשייה. ע"פ דיווחי החברות נרשמה היחלשות במכירות וביצוא, כמו כן חברות המסחר דיווחו על רבעון שני ברציפות של ירידה במכירות.

במספר תחומים מגמת ההאטה טרם באה לידי ביטוי ובהם הפעילות בכרטיסי אשראי וענף התיירות. סך הרכישות בכרטיסי אשראי רשם עלייה של 11.3% (נתוני מגמה בחישוב שנתי). בענף התיירות נרשם בתקופה הנסקרת גידול חד של 38% במספר כניסות המבקרים הכולל.

מדד המחירים לצרכן עלה במהלך הרבעון השלישי של שנת 2008 בשיעור מצטבר של 2% וב- 12 החודשים האחרונים עלה המדד ב- 5.5%, מעבר לגבול העליון של יעד האינפלציה השנתי (3%).

בתקופה הנסקרת נרשם תיסוף בשערו של השקל אל מול הדולר בשיעור של 11.1%. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2008 נרשם פיחות קל בשיעור של 2.1% בשערו של השקל אל מול הדולר. לאחר תאריך המאזן, במהלך חודש אוקטובר, התהפכה המגמה בשוק ושער החליפין של הדולר עלה בשיעור של 10.6%.

אומדן שיעור הבלתי מועסקים עמד בסוף חודש אוגוסט על 5.9% בהשוואה ל- 7% בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור זה הינו הנמוך ביותר מאז שנת 1995.

הרבעון השלישי של השנה בשוק ההון הישראלי, אופיין בתנודתיות קיצונית ובירידות שערים בכל אפיקי ההשקעה. גלי ההדף מהתפוצצות הבועה הפיננסית בארה"ב ובאירופה, הובילו לירידות שערים חדות ולעצבנות רבה בקרב המשקיעים בשוק. ירידות השערים הגיעו אף לאפיקי השקעה שנחשבו עד לא מכבר כ"סולידיים" כדוגמת אג"ח חברות. מדד ת"א 25 רשם בתקופה הנסקרת ירידה של 26% מערכו ומדד ת"א 100 רשם ירידה חדה של כ-29%. מדד האג"ח הקונצרני רשם במהלך התקופה הנסקרת ירידה של 4% מערכו. לאחר תאריך המאזן, במהלך חודש אוקטובר, נמשכה מגמה זו בשוק - מדד ת"א 25 ירד בעוד כ-18% ומדד האג"ח הקונצרני ירד ב-7% נוספים.

התפתחויות בכלכלה העולמית

הרבעון השלישי של שנת 2008 ייזכר כאחד הרבעונים הסוערים שידעה הכלכלה העולמית בשבועים השנים האחרונות. שרשרת ארוכה של אירועים משמעותיים הובילה למפולות שערים חדות בכל העולם ולפגיעה קשה במערכת הפיננסית העולמית.

הגורמים למשבר רבים והמרכזיים שבהם: רמות מינוף חסרות תקדים אשר היו נהוגות בבנקי השקעות בעולם. שיעור ריבית נמוך שהונהג בארה"ב לאורך תקופה, אשר הובילו לצריכת אשראי מוגברת. התרחבותו המתמשכת של שוק משכנתאות הסאב-פריים בארה"ב. שיווקם של מוצרים פיננסיים מתוחכמים ומסוכנים (מבוססי משכנתאות סאב-פריים) למרבית ממוסדות הפיננסיים בעולם, וכשל מערכתי ומתמשך בניהול הסיכונים של מוצרים אלו.

האירועים המשמעותיים במשבר הנוכחי היו רכישתו של בנק ההשקעות החמישי בגודלו בארה"ב, בר-סטרנס ע"י גיי.פי. מורגן, הלאמתם של ענקיות המשכנתא האמריקאיות פאני מיי ו-פרדי מק ע"י ממשלת ארה"ב וכן הלאמתה של חברת הביטוח הגדולה בעולם AIG. הלאמתם של מוסדות גדולים אלה נבעה מהחשש הכבד כי קריסתם תוביל לתגובת שרשרת הרסנית לכלכלה האמריקאית והעולמית.

נקודת ציון חשובה במשבר הנוכחי הייתה קריסתו של בנק ההשקעות הרביעי בגודלו בארה"ב ליהמן-ברדרס. הבנק הותיר עם קריסתו חובות של כ-600 מיליארד דולר. פשיטת הרגל של ליהמן ברדרס גרמה למוסדות פיננסיים וגופים מוסדיים רבים בעולם לרשום הפסדים בגין השקעות שביצעו במוצרי הבנק. כתוצאה מגל פשיטות הרגל התעצמה תחושת אי-הוודאות בשווקים העולמיים. מדד ה-VIX "מדד הפחד", אשר נגזר משוק האופציות על מדד ה-S&P500 ואומד את תנודתיות השוק זינק לרמות הגבוהות ביותר אי-פעם והצביעה על חוסר וודאות קיצוני. פרמטר נוסף שהצביע על החששות הכבדים בשוק היה הזינוק החד שנרשם בריבית הלייבור לתקופות קצרות.

כתגובה למשבר במערכת הפיננסית יצא הממשל האמריקאי ובעקבותיו מדינות מובילות באירופה במספר תוכניות סיוע לשווקים הפיננסיים. התוכניות מאופיינות בהזרמה של נזילות למוסדות בנקאיים ואחרים לצורך ייצובם, רכישת "הנכסים הרעילים" ממוסדות אלו, הלאמה חלקית או מלאה של מוסדות בעייתיים, הבטחה של כספי המפקידים והורדה חדה בשיעורי הריבית.

ריבית ה-Fed נותרה קבועה במהלך הרבעון ברמה של 2%, אך במהלך חודש אוקטובר ירדה בשיעור מצטבר של 1%. הריבית בגוש היורו הועלתה בתחילת הרבעון בשיעור של רבע אחוז אך ירדה בשיעור זהה עם פרוץ המשבר לרמה של 4.25%. לאחר תאריך המאזן הופחתה הריבית בגוש האירו פעמיים בשיעור מצטבר של 1% והיא עומדת על 3.25%. כמו כן נגיד הבנק המרכזי בבריטניה הפחית את הריבית בשיעור של 1.5% לרמה של 3%. זהו שיעור הריבית הנמוך ביותר במדינה זו מאז שנת 1954.

בשניים עשר החודשים האחרונים עלה מדד המחירים לצרכן בארה"ב ב- 4.9%. שיעור האבטלה בשוק האמריקאי נותר יציב והסתכם ב- 6.1%, כאשר ההשפעה של המשבר הנוכחי, ככל הנראה, טרם באה לידי ביטוי.

כחלק מהשלכות המשבר וההאטה הצפויה, ירדו מחירי הסחורות בשיעורים חדים. החשש במפני ירידה בצריכה וצמצום הפעילות התעשייתית הפילו את מחיר הנפט מרמות של 143 דולר לחבית בתחילת יולי לרמה של 87 דולר לחבית במהלך חודש ספטמבר (ירידה של 40%). מחירי הפלדה צנחו במהלך הרבעון ביותר מ- 50% ומחירי האורז, הסויה וסחורות דומות ירדו אף הם. לאחר תאריך המאזן הגיע מחיר הנפט לרמה של כ- 50 דולרים לחבית.

מדד הדאו-ג'ונס ירד במהלך הרבעון השלישי ב- 4.4% ומראשית השנה רשם ירידה מצטברת של 18.2%. מדד הנאסד"ק 100 ירד במהלך הרבעון ב- 13.7%, ומראשית השנה רשם המדד ירידה מצטברת של 24%.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן עלה במהלך הרבעון השלישי של השנה ב- 2% כאשר מרבית העלייה נרשמה בחודש יולי בו עלה המדד בשיעור של 1.1%. מראשית השנה מסתכמת עליית המדד ב- 4.4% וב- 12 החודשים האחרונים עלה המדד ב- 5.5% שיעור הגבוה מהרף העליון של יעד האינפלציה - 3%. העלייה באינפלציה נבעה בין היתר מעלייה במחירי הדלקים והסחורות בעולם. מדד חודש ספטמבר נותר ללא שינוי, זאת בניגוד לתחזיות שצפו עלייה מסוימת.

בתקופה הנסקרת נרשם תיסוף בשערו של השקל אל מול הדולר בשיעור של 11.1%. תיסוף נרשם גם מול שער האירו שירד בתקופה זו בשיעור של 11.7%, משער של 5.66 לשער של 5 ש"ח לאירו. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2008 נרשם פיצוץ בשיעור של 2.1% בשערו של השקל אל מול הדולר. שערו של הדולר עלה מרמה של 3.35 ש"ח לדולר לרמה של 3.42 ש"ח לדולר. במהלך הרבעון המשיך בנק ישראל במימוש תוכניתו לרכישת דולרים בסכום של כ- 100 מ' דולר ביום. לאחר תאריך המאזן, במהלך חודש אוקטובר, התחזק שער החליפין של הדולר בשיעור של 10.6%.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטארית

ההאטה החלה לתת את אותותיה בנתונים פיסקאליים שונים. נכון לסוף חודש ספטמבר מסתכם העודף התקציבי של הממשלה ב- 2.1 מיליארדי ש"ח, זאת בהשוואה לעודף של 7.8 בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכנסות המדינה ירדו בתשעת החודשים הראשונים של השנה, והסתכמו בכ- 167.1 מיליארדי ש"ח, בהשוואה ל- 169.6 מיליארדים בתקופה המקבילה אשתקד. מזה ההכנסות ממסים 143.4 מיליארדי ש"ח בהשוואה ל- 145.8 מיליארדים בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות הממשלה (ללא מתן אשראי) הסתכמו ב- 165.1 מיליארדי ש"ח בהשוואה ל- 161.8 מיליארדים בתקופה המקבילה אשתקד.

ריבית בנק ישראל עלתה במהלך הרבעון השלישי של השנה פעם אחת, לרמה של 4.25%. העלאה זו נבעה בעיקר בשל העלייה ברמת האינפלציה במשק. במהלך חודש אוקטובר ובמחצית חודש נובמבר הופחתה הריבית בשיעורים עד לרמה של 3.0%. נימוקי בנק ישראל להורדת הריבית האחרונה היו: הירידה בצפיית האינפלציה ל- 12 החודשים הקרובים (על רקע ירידת מחירי הסחורות בעולם וההאטה בפעילות הכלכלית במשק), רמת אי-הוודאות הגבוהה השוררת בשווקים העולמיים והרצון להוזיל את עלות האשראי ולשפר את יכולת התמודדות של המשק עם המשבר. פער הריביות בין ישראל לארה"ב עמד בסוף הרבעון השלישי על 2.25%.

שוקי ההון והכספים

במהלך הרבעון השלישי רשמו המדדים המובילים בבורסה של ת"א ירידות שערים חדות. מדד ת"א 25 רשם ירידה חדה של 17%, מדד ת"א 100 ירד בשיעור דומה, מדד הבנקים ירד בשיעור חד של כ- 26% ומדד מניות הנדל"ן נפל בשיעור חד של כ- 34%. מאז תחילת השנה ירד מדד ת"א 25 בשיעור מצטבר של 27% ומדד הבנקים ירד בשיעור מצטבר של 37.5%.

ערך השוק של המניות וההמירים נפל לסך של 663.3 מיליארדי ש"ח, זאת בהשוואה לסך של 875.3 בתקופה המקבילה אשתקד – ירידה בשיעור של 24%.

מחזור הממוצע של המסחר היומי במניות, בתשעת החודשים הראשונים של השנה, הסתכם ב- 2.1 מיליארדי ש"ח בהשוואה למחזור ממוצע של כ- 2 מיליארדים בתקופה המקבילה אשתקד. מחזור המסחר הממוצע באג"ח בתקופה זו הסתכם ב- 3.85 מיליארדי ש"ח בהשוואה ל- 3.26 מיליארדים בתקופה המקבילה אשתקד.

שוק אגרות החוב סבל מירידות שערים אף הוא, במיוחד אג"ח של חברות - מדד אג"ח קונצרני ירד במהלך הרבעון ב- 6.3%, ומתחילת השנה ירד המדד ב- 4%. חלק מירידה זו נובע ממחנק האשראי אשר הביא גופים מוסדיים להנזיל את השקעותיהם. מדד אג"ח ממשלתי צמוד מדד ירד בשיעור מתון יחסית של 1.4%, ומתחילת השנה עלה ב- 2.2%. אגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות עלו במהלך הרבעון הנסקר בשיעור של 1.5% ומתחילת השנה ב- 3.9%.

הקרנות הכספיות, אשר הושקו בראשית השנה, צברו במהלך הרבעון סכום גבוה יחסית של כ- 7.6 מיליארדי ש"ח, ומתחילת השנה צברו 22 מיליארדי ש"ח. בקרנות הנאמנות המניות נרשמה ברבעון הנסקר צבירה שלילית של כ- 0.9 מיליארדי ש"ח, ובקרנות נאמנות המתמחות באג"ח נרשמה צבירה שלילית של 8.3 מיליארדי ש"ח. מאז תחילת השנה נפדו מקרנות הנאמנות המניות כ- 3.6 מיליארדי ש"ח ומקרנות האג"ח 13.8 מיליארדי ש"ח.

בשל ההאטה החריפה ותנאי השוק הקשים הסתכם גיוס ההון במניות בסכום נמוך של 5.1 מיליארדי ש"ח זאת בהשוואה ל- 17.7 מיליארדים בתקופה המקבילה אשתקד. גיוס ההון הממשלתי ברוטו הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 37.3 מיליארדי ש"ח, בהשוואה ל- 19.8 מיליארדים בתקופה המקבילה אשתקד.

ענף הבנייה ושוק המשכנתאות

ע"פ נתוני הלמ"ס נרשמה במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה ירידה של כ- 2.2% במכירת דירות חדשות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. כ- 41% מהדירות החדשות שנמכרו, נמכרו במחוז המרכז, 27% במחוז תל-אביב ו- 10% במחוז הדרום. נתוני המלאי של דירות חדשות שנתרו למכירה מצביעים על המשך ירידה במלאי, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ירד המלאי ב- 23% והוא עמד בסוף חודש מאי על 8,900 דירות חדשות בלבד. הערים המובילות בעסקאות רכישה של דירות חדשות הם פתח-תקווה, ת"א, חולון וראשון-לציון.

רמת הריבית שהציעו הבנקים ללווים נעה במהלך הרבעון סביב 3.5%. במהלך חודש אוקטובר המשיכה מגמת העלייה בריבית זו, ושיעור הריבית הממוצעת על המשכנתאות עמד על 3.88%.

תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות

הפעילויות העיקריות

בתקופה הנסקרת המשיך הבנק במימוש תוכניתו העסקית.

קבוצת בנק ירושלים פועלת באמצעות מטה הבנק, חברות בנות וסניפי הבנק. החלוקה למגזרי הפעילות של הבנק מבוססת על סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים. הקבוצה פועלת ומספקת מגוון שירותים בנקאיים בארבעה מגזרי פעילות עיקריים:

- מגזר משקי הבית
- מגזר בנקאות פרטית (בעיקר לתושבי חוץ)
- מגזר עסקי
- מגזר ניהול פיננסי

פירוט בקשר לתוצאות הפעילות לפי מגזרי פעילות, ההכנסות והרווח הנקי, ראו ביאור 9 לתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תיאור מורחב של המגזרים:

מגזר משקי בית

פעילות המבוצעת מול משקי בית - יחידים תושבי ישראל בכל סניפי הבנק. מגזר זה הינו מגזר הפעילות העיקרי של הבנק והכנסותיו מהוות כ- 67% מכלל הכנסות הבנק. הפעילות מחולקת לשלושה תחומי משנה: משכנתאות, בנקאות ופיננסים ופעילות בשוק ההון.

הפעילות במשכנתאות כוללת מספר מוצרים ושירותים:

- מתן הלוואות לדיור כנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל פי מגוון מסלולי ריבית. ההלוואות נחלקות לשני סוגים: הלוואות מכספי בנק והלוואות מכספי ממשלה ובאחריותה לזכאי משרד הבינוי והשיכון (להלן - "הלוואות תקציב").
- שירותים נלווים להלוואות הקשורים בביטוח חיי לווים ובביטוח נכס אגב משכנתא, המבוצעים באמצעות עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, חברה בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן - "עיר שלם").

הפעילות בבנקאות ופיננסים כוללת בעיקר מתן אשראי לצורך רכישת כלי רכב, אשראי לזמן קצוב כנגד בטחונות וכן אשראי באמצעות הנפקת כרטיסי אשראי. כן כוללת הפעילות גיוס פיקדונות וחסכונות מיחידים.

בשוק ההון מוצעים ללקוחות המגזר המוצרים הבאים: שירותי ברוקראז' – ביצוע ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחו"ל; ייעוץ בהשקעות – מתן שירותי ייעוץ בניירות ערך ללקוחות; ניהול תיקי השקעות – ניהול נכסים פיננסיים עבור לקוחות באמצעות ירושלים ניהול תיקי השקעות, חברה בת בבעלות מלאה.

הרווח הנקי במגזר משקי הבית הסתכם במהלך התקופה הנסקרת ב- 20.1 מיליוני ש"ח, בדומה לתקופה מקבילה אשתקד. הכנסות המגזר מפעולות רגילות הסתכמו בתקופה הנסקרת ב- 118.7 מיליוני ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות המימון ממרווח הנובע מגידול ביתרות האשראי הלא צמוד, קוזז מירידה בהכנסות התפעוליות של המגזר.

האשראי לדיור מכספי הבנק שבוצע במגזר בתקופה הנסקרת הסתכם בכ- 500 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 533 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לדיור במגזר, מכספי בנק, לסוף התקופה הנסקרת הסתכמה ב- 4,560 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 4,302 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה (הלוואות מכספי תקציב) הסתכמה ב- 3,376 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 3,445 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2007, ירידה של כ-2%.

מגזר בנקאות פרטית

פעילות המבוצעת מול לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ. הכנסות מגזר זה מהוות כ- 13% מכלל הכנסות הבנק. הפעילות מחולקת לשלושה תחומי משנה: משכנתאות, בנקאות ופיננסים ופעילות בשוק ההון. (היקף הפעילות עם תושבי החוץ, בעיקר מארצות צפון אמריקה, אנגליה וצרפת, גדל בשנים האחרונות במידה ניכרת.)

הרווח הנקי במגזר הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 8.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 9.6 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר בתקופה הנסקרת הסתכמו ב- 23.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 27.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - קיטון של כ-13%. הקיטון נבע בעיקר מקיטון בהכנסות בעמלות המרה המושפעים מהירידה בשער החליפין של הדולר בתקופה הנסקרת, ומירידה ברווח ממרווח בעקבות הירידה החדה בריבית הליבור.

יתרת האשראי לדיור במגזר לסוף התקופה הנסקרת הסתכמה ב- 612 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 711 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הפעילות במשכנתאות כוללת מתן הלוואות מכספי בנק ללקוחות פרטיים, תושבי חוץ ותושבי ישראל, בעלי עושר פיננסי גבוה, למימון רכישת דירות בארץ, וכן אשראי אחר בשעבוד דירת מגורים. האשראי לדיור מכספי הבנק שבוצע במגזר בתקופה הנסקרת הסתכם בכ- 222 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 303 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 27%.

פעילות בנקאות ופיננסים כוללת מתן אשראי ופעילות בחשבונות עו"ש גם ללקוחות המגזר השלישי. כן כוללת הפעילות גיוס פיקדונות במט"ח בעיקר מיחידים תושבי חוץ.

בשוק ההון מוצעים ללקוחות המגזר, כמו ללקוחות יתר המגזרים, המוצרים הבאים: ברוקראז' וייעוץ בהשקעות.

חלקו של המגזר בסך רווחיות הבנק מפעולות רגילות בתקופה הנסקרת הסתכם בכ- 25% בהשוואה ל- 23% בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר עסקי

פעילות המבוצעת מול לקוחות עסקיים ותאגידים בסניפים מוגדרים של הבנק. הכנסות מגזר זה מהוות כ- 24% מכלל הכנסות הבנק. הפעילות מחולקת לשלושה תחומי משנה: בניה ונדל"ן, בנקאות ופיננסים ופעילות בשוק ההון. פעילות הבנק במגזר זה הינה בעיקר מתן אשראי לזמן קצוב המגובה בביטחונות מוחשיים (נדל"ן, כלי רכב ופיקדונות כספיים).

הרווח הנקי במגזר הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 10.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח של כ- 2.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מגידול בהכנסות ומקיטון בהפרשה לחומ"ס, כמפורט להלן.

הכנסות המגזר בתקופה הנסקרת הסתכמו ב- 41.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 38.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות נבע בעיקר בשל עליה ברווחי המימון, בין היתר, בשל גידול ביתרות האשראי הלא צמוד בפעילות הנדל"ן והאשראי המסחרי, ומקיטון של 1.8 מיליון בהפרשה לביטול הכנסות.

ההפרשה לחומ"ס הסתכמה בתקופה הנסקרת בהוצאה של 0.9 מיליוני ש"ח, לעומת הוצאה של 9.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

פעילות בניה ונדל"ן כוללת מתן אשראי לחברות בניה ונדל"ן, ליווי פרויקטים בשיטת הליווי הסגור והנפקת ערבויות לפי חוק המכר (דירות) וערבויות אחרות. יתרת האשראי הניתנת לתחום הנדל"ן ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה ב-858 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-730 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2007.

פעילות בנקאות ופיננסים כוללת מתן אשראי למימון פעילות שוטפת, מימון רכישת נכסים מסחריים לשימוש עצמי, כגון חנויות או משרדים ומתן שירותים נלווים לעסקים, כדוגמת ערבויות, המרות מט"ח וסחר חוץ. הבנק מתמקד בעיקר בתחום המסחר הסיטונאי ושירותים עסקיים שונים ואשראי לחברות ליסינג. כן כוללת הפעילות גיוס פיקדונות מגופים מוסדיים וחברות באמצעות מגוון הפיקדונות הקיים בבנק.

בשוק ההון מוצעים ללקוחות המגזר, כמו ללקוחות יתר המגזרים, המוצרים הבאים: ברוקראז', ייעוץ בהשקעות וניהול תיקי השקעות.

מגזר ניהול פיננסי

המגזר כולל תחומי פעילות של הבנק שאינם נובעים מפעילות מול לקוחות, ובכלל זה ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק והפוזיציות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, פעילות מול בנקים בארץ ובחולל ומול בנק ישראל וכן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים. ההפסד במגזר הסתכם בתקופה הנסקרת ב-5.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח של 10.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נובע מירידה בהכנסות המגזר, כמפורט להלן.

הכנסות המגזר בתקופה הנסקרת הסתכמו בהפסד של 7.0 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות של 17.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נובע מהפרשה שאיננה זמנית בניירות הערך הזמינים למכירה, מירידה ברווחי פוזיציות, ומירידה ברווח ממרווח על פיקדונות מבנקים, ובהכנסות משיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים נגזרים.

הרבעון השלישי של שנת 2008 התנהל תחת השפעתו של המשבר הפיננסי החרף, אשר פרץ בארה"ב והשפיע גם על שווקי הכספים וההון המקומיים. השפעות אלו באו לידי ביטוי בתנודות בשערי החליפין של מט"ח ובשערי ניירות הערך בבורסה.

גיוס מקורות המימון

הבנק נוקט לאורך שנים במדיניות החותרת להרחבת הפעילות מול משקי בית במטרה להרחיב את בסיס גיוס המקורות. מדיניות זו תרמה בשנים אלו לגידול ניכר במשקלם של משקי הבית בסך פיקדונות הציבור. יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2008 ב- 7,140.3 מיליוני ש"ח לעומת 6,960.3 מיליוני ש"ח בתום שנת 2007. פיקדונות הציבור כוללים חסכונות ופיקדונות ממשקי בית ופיקדונות שגויסו מגופים מוסדיים ומחברות.

להלן הרכב פיקדונות הציבור, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים (במיליוני ש"ח):

שיוני		יתרות ליום			
לעומת	לעומת				
30	31	30	31	30	
בספטמבר	בדצמבר	בספטמבר	בדצמבר	בספטמבר	
2007	2007	2007	2007	2008	
מיליוני ש"ח					
345	213	3,089	3,221	3,434	1. פיקדונות שקליים וחשבונות עו"ש
181	127	2,563	2,617	2,744	2. תוכניות חסכון ופיקדונות צמודים למדד
(92)	(68)	875	851	783	3. פיקדונות במט"ח
(113)	(92)	292	271	179	4. פיקדונות צמודי מט"ח
321	180	6,819	6,960	7,140	סה"כ פיקדונות הציבור
274	18	1,006	1,262	1,280	5. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
595	198	7,825	8,222	8,420	סה"כ מקורות מימון

הסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל

במהלך התקופה הנסקרת לא נחתמו הסכמים מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל של הבנק.

דיון בגורמי סיכון

המידע המפורט בפרק זה בנושא גורמי סיכון להם חשוף הבנק הנו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הנהלת הבנק בדבר התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו-כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק. יתכן והערכות אלה לא יתממשו, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים, אירועים מדיניים/ביטחוניים, שינויים בטעמי הלקוחות והתגברות התחרות.

פעילות הבנק מושפעת מהמצב הכלכלי, מההתפתחויות בשוק הנדל"ן וההון ומשינוי רגולציה. האטה כלכלית או משבר אפשרי בשוק הנדל"ן ו/או בשוק ההון עלולים להשפיע על פעילותו של הבנק בכלל ועל פעילותו במגזרי המשכנתאות והנדל"ן בפרט:

- במקרה כנ"ל, הביקוש למימון בשוק הנדל"ן למגורים עלול לרדת, ומרווח המימון עלול להישחק.
- בנוסף, הבנק עלול להיות חשוף לסיכונים אשראי שיכולים לנבוע מפגיעה ביכולת ההחזר של לווים מסחריים, מגידול בהיקף הפיגורים של לווים משכנתאות על רקע של הרעה ביכולת ההחזר, ומסיכונים הנובעים מירידה בשווי של דירות מגורים בכל הארץ או באזורים מסוימים בהם הבנק פועל, והמהווים בטוחה לאשראי שהעמיד הבנק.
- האטה בשוק ההון עלולה לפגוע בעסקי הבנק בתחום שוק ההון או במגזר הניהול הפיננסי. אולם מאחר ופעילות הבנק בתחום זה אינה מהווה חלק גדול מעסקיו, הערכת הבנק הינה כי אין ביכולתו של מימוש סיכון זה כדי לפגוע בבנק באופן מהותי.

כמו כן, פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים, ובהם סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות. לבנק חשיפות נוספות, הנובעות מסיכונים תפעוליים ומסיכונים משפטיים. הבנק פועל במגוון של תחומי פעילות ומגזרי הצמדה והזרמים הכספיים הנובעים מפעילותו - המסתכמים במאות מיליוני ש"ח בחודש - מחייבים ניהול שוטף של הסיכונים השונים. סיכונים אלו מנוהלים בכפוף לחברי הנהלה כמפורט להלן:

סיכון האשראי מנוהל על ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. סיכונים השוק והנזילות מנוהלים על ידי המשנה למנכ"ל מר י. נרדי, מנהל אגף שוק ההון וההשקעות. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי, מנוהל על ידי מר ר. שגיא, סמנכ"ל ומנהל אגף תפעול ותשתיות בנקאיות. הסיכון המשפטי מנוהל על ידי עו"ד ש. ויסטור, חברת הנהלה ויועצת משפטית.

דירקטוריון הבנק בכל ישיבה מקבל סקירה על התפתחויות מהותיות בחשיפה לסיכונים שוק ואחת לרבעון דן במסמך חשיפות המרכז את כל נתוני החשיפה לסיכונים שוק. כמו כן מאשר הדירקטוריון, לפחות אחת לשנה, את מדיניות ניהול סיכונים השוק והנזילות ואת מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים. במסגרת הדיון על המדיניות, קובע הדירקטוריון, את מגבלות החשיפה לסיכונים השונים. דירקטוריון הבנק הסמיך את ההנהלה לביצוע מדיניות זו.

כן פועלת ועדה דירקטוריונית לניהול סיכונים, המפקחת על מדיניות ניהול הסיכונים ומאשרת השקת מוצרים חדשים. הועדה דנה בכל ישיבה בהתפתחות החשיפה לסיכונים השוק השונים, והיא מקבלת דיווח על כל חריגה מהמדיניות או מהמגבלות שקבע הדירקטוריון. פורומים נוספים, דוגמת פורום פנימי לניהול סיכונים, או הועדה לניהול נכסים והתחייבויות המתכנסת פעמיים בשבוע, דנים ופועלים באופן שוטף, בנושאים המשפיעים על החשיפה של הבנק לסיכונים השוק ולסיכונים הנזילות.

הסמכות לשינוי חשיפות קיימות, הגדלתן או הקטנתן, ניתנה לגורמים שונים בבנק (כל גורם על פי מדרג הסמכויות המאושר), והכול תוך עמידה במגבלות אותן קבע הדירקטוריון. כמו כן, באגף הבקורות מרוכזת הבקרה על סיכונים האשראי ועל סיכונים השוק והנזילות.

מדיניות ניהול הסיכונים, שאושרה על ידי הדירקטוריון, נועדה לסייע להנהלה בהשגת יעדיה העסקיים, תוך הגבלה של ההפסדים (החשבונאיים או הכלכליים) העלולים להיווצר עקב החשיפה לסיכונים המוזכרים. אומדן החשיפה לסיכונים מתבסס על תחזיות והערכות שוטפות של ההתפתחויות הצפויות במשק ובשוקי הכספים וההון. הבנק מנהל את סיכוני השוק תוך התייחסות להגבלת החשיפה החשבונאית הנובעת מסיכונים אלו. יחד עם זאת, החשיפה החשבונאית במרבית הסיכונים איננה שונה מהותית מהחשיפה הכלכלית, ומדיניות הסיכונים וקביעת המגבלות נעשית תוך כדי התייחסות גם לחשיפה הכלכלית.

כאמור, הבנק נערך לצמצם את ההשפעה השלילית האפשרית של שינויים ברמות הסיכון בשווקים הפיננסים הגלובליים והמקומיים על פעילותו. במסגרת ההיערכות האמורה התקיים דיון בנושא בדירקטוריון הבנק ביום 1 ביולי 2008, ובו הוחלט לצמצם את החשיפה במספר סיכונים ולהדק את המגבלות בהם. בין השינויים שנקבעו החמרת יחס נכסים נזילים נדרש, צמצום מגבלות לווה בודד, צמצום ה-VaR בתיק הסחיר והקשחת המגבלות על פעילות הנוסטרו, צמצום החשיפה לסיכון ריבית ועוד. המגבלות החדשות הינן בתוקף למחצית השנייה של השנה.

בעקבות התפרצות המשבר הגביר בנק ישראל את דרישות הדיווח מהמערכת הבנקאית בישראל. מטרת הדיווח הנוסף הייתה לעקוב מקרוב אחר התפתחויות בחשיפה לסיכונים השונים ובכללם סיכון הנזילות. בנק ישראל אף יצא בהצהרה כי אין חשש ליציבות מוסד בנקאי בישראל.

היערכות ליישום המלצות באזל II

ועדת באזל, המתאמת את פעולות הבנקים המרכזיים במדינות המתועשות, פרסמה בסוף יוני 2006 את המלצות ההתכנסות הבינלאומית למדידת הון ותקני הון (באזל II).

באפריל 2007 פרסם בנק ישראל טיוטת הוראה חדשה בנושא הגישה הסטנדרטית וביולי 2007 פרסם את הטיוטה המלאה הכוללת גם את גישות הדירוג הפנימי. כמו כן פורסמו במהלך השנה האחרונה מספר טיוטות בנושא יישום המלצות באזל II. בין הפרסומים טיוטה הבהרות לאופן היישום בנושאים בהם נדרש שיקול דעת של המפקח על הבנקים, טיוטה בנושא מסגרת למערכות בקרה פנימית וחיזוק ממשל תאגידי, הבהרות על סוגיות משפטיות עקרוניות, טיוטה בנושא גישת הדירוגים הפנימיים לסיכונים אשראי וכן טיוטה בנושא יישום מבחני קיצון במסגרת הנדבך השני ועוד.

המלצות באזל II קושרות בין הלימות ההון הנדרשת מהבנקים לבין היעילות של תהליכי ניהול הסיכונים והאפקטיביות של הבקורות הפנימיות. בהקשר זה, מפנות ההמלצות ל-18 הנחיות ספציפיות ביחס לניהול סיכונים בתאגידים בנקאיים שפרסמה הוועדה בעבר. בנק ישראל הודיע כי בכוונתו לאמץ 14 הנחיות מתוך ההנחיות האמורות.

צעדים אלו מטרתם להחיל בישראל מסגרת להקצאת הון העולה בקנה אחד עם העקרונות שנקבעו על ידי ועדת באזל II. המפקח על הבנקים הפיץ מסגרת מתוכננת של לוחות זמנים והודיע, כי בכוונתו לחייב את הבנקים בישראל לעמוד בעקרונות אלו החל מתחילת שנת 2010. במהלך שנת 2009 אמורים הבנקים לדווח לפיקוח על הבנקים על תוצאות הלימות ההון שלהם תחת משטר באזל II.

המלצות באזל II מתחלקות לשלושה נדבכים:

- נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק ולראשונה גם בגין סיכון תפעולי.
- נדבך שני - תהליך סקירת הפיקוח.
- נדבך שלישי - משמעת שוק.

הנדבך הראשון מאפשר, לצורך חישוב דרישות ההון, שימוש במספר גישות למדידת רכיבי סיכון בגין סיכוני אשראי, שוק וסיכונים תפעוליים: הגישה הסטנדרטית (Standardized Approach) או גישות מתקדמות יותר, המבוססות על מודלים פנימיים של דירוג לקוחות ואמידת סיכונים תפעוליים. הגישות המתקדמות כפופות לאישור מפורש של המפקח על הבנקים.

הנדבך השני שם דגש על ניהול סיכונים אינטגרטיבי. במסגרת זו נדרשים הבנקים לקבוע מתודולוגיות, תהליכים ונהלים אשר נועדו להבטיח את הלימות ההון בטווח הארוך, תוך בחינת כל הסיכונים המהותיים להם חשוף כל בנק. הבנקים נדרשים להוכיח את יישום המתודולוגיות הנדרשות להבטחת הלימות ההון. הפיקוח על הבנקים נדרש להעריך תהליכים אלו, ולהטיל אמצעי פיקוח בהתאם לצורך ולתוצאות ההערכה.

הנדבך השלישי מתייחס לרמת שקיפות ודרישות גילוי שתיושמה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים, כחלק משלים לנדבך השני. דרישות אלו נועדו לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הלימות ההון של הבנק ואת המידע הנוסף הכלול בדוחות אלו לגבי ההון של הבנק, החשיפה לסיכונים השונים ותהליכי הערכתם. בנק ישראל פרסם הוראת שעה הדורשת החלת חלק מדרישות גילוי אלו כבר בדוחות הכספיים לשנת 2007.

הבנק החל לעבוד מול חברת ייעוץ חיצונית המתמחה בנושא באזל II. יועצי החברה, בשיתוף עם צוותי עבודה מהבנק החלו להכין את התשתית המתאימה להטמעת הנדבך הראשון של ההוראה במערכות הבנק. כמו כן התקשר הבנק עם חברה נוספת, אשר ביצעה סקר פערים באשר לעמידת הבנק בהוראות הכלולות ב-14 ההנחיות אותן בנק ישראל מתכוון לאמץ. תוצאות הסקר נבחנות בימים אלו ומגובשת תוכנית עבודה לסגירת הפערים שהתגלו.

במסגרת היערכות לבאזל II נדרש הבנק, כמו יתר הבנקים בישראל, לבצע סקר להערכת ההשפעה הכמותית של יישום ההמלצות באזל II - הגישה הסטנדרטית (QIS). מטרות הסקר היו לקדם את ההטמעה של באזל II, לבחון את השפעת יישום המודל הסטנדרטי שבנדבך הראשון על יחס ההון לרכיבי סיכון ולסייע בהתאמת ההוראה למערכת הבנקאות בישראל.

הבנק, בסיוע יועציו, השלים את ביצוע הסקר עד למועד הנקוב בהוראה והגישו לבנק ישראל במועד - פברואר 2008.

הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בהיערכות לטיפול בנושא הסיכונים אף ללא התייחסות לגישת הקצאת ההון הנדרשת בעתיד. הבנק נערך לשילוב עקרונות באזל II בפעילותו העסקית והחל באיסוף הנתונים הנדרשים לצורך בניית מודלים סטטיסטיים לצורך דירוג לקוחות בבנק. בנוסף, במסגרת היערכות זו, מטמיע הבנק מערכת חדשה לניהול סיכוני אשראי באגף העסקי. מערכת זו תתמוך בקבלת ההחלטות למתן האשראי ותסייע בעתיד בבניית מודלים מתקדמים הנדרשים לצורך יישום המלצות באזל II.

יישום המלצות באזל II כרוך בעלויות שיתפרסו על פני מספר שנים.

סיכוני אשראי

מדיניות האשראי של הבנק מובאת אחת לשנה לדיון בדירקטוריון הבנק ומאושרת על ידו. במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, אשר מתייחסים הן למשקי בית והן ללקוחות העסקיים, על פי סיווגם הענפי. מדיניות האשראי של הבנק נגזרת מהשינויים שחלו בו עם הפעלתו כבנק מסחרי, תוך התחשבות במגבלות האשראי ללווה בודד ולקבוצות לווים וכניסה מבוקרת לתחומי אשראי חדשים. במהלך חודש יולי, במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה הרגולטורית, את המגבלות של לווה בודד, של מסגרת לקבוצת לווים ושל מסגרת לששת הלווים הגדולים.

המדיניות העסקית של הבנק בתחום זה שמה דגש על שיפור איכותי של תיק האשראי בכל תחומי הפעילות, תוך ניהול בקרה מתמדת וקביעת מדיניות של טיב הביטחונות. במטרה לצמצם את סיכון האשראי, פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים.

תיק האשראי בבנק מנוהל בשני אגפים: אגף האשראי הקמעונאי והאגף העסקי, תוך חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך החיתום של האשראי אף הוא מוגדר, וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על פי מדרג סמכויות אישור האשראי ובהתאם לעקרונות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

להלן טבלת סיכון האשראי הכולל בגין לווים בעייתיים (במיליוני ש"ח)

יתרות ליום			
31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2007	2007	2008	
סכומים מדווחים			
			חובות בעייתיים ¹ לדיור
80.7	84.5	80.9	שההפרשה בגינם היא לפי עומק הפיגור
36.5	36.8	50.4	שההפרשה בגינם אינה לפי עומק הפיגור
69.2	70.4	71.2	בפיגור זמני (פיגור מעל 3 חודשים עד 6 חודשים)
			חובות בעייתיים ^{1,4} אחרים
7.6	26.0	22.5	בהשגחה מיוחדת
17.5	19.3	24.7	בפיגור זמני
16.7	17.4	17.4	שאורגנו מחדש
76.4	74.3	58.6	שאינם נושאים הכנסה
304.6	328.7	325.7	סך כל האשראי המאזני ללוים בעייתיים ²
28.6	34.2	30.0	סיכון האשראי החוץ מאזני בגין לווים בעייתיים ^{2,3}
333.2	362.9	355.7	סיכון האשראי בגין לווים בעייתיים ²

- 1 החובות מוצגים בניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- 2 כולל חובות בעייתיים שאורגנו מחדש ואינם נמצאים בפיגור.
- 3 לא כולל חובות בעייתיים שמכוסים על ידי ביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).
- 4 כפי שחושב לצורך המגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שלווה נתן להבטחת חבות של צד שלישי.

חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר 2008

סיכון אשראי במיליוני ש"ח		מספר מוסדות	דרוג לטווח קצר	דרוג אשראי חיצוני
כולל	מאזני			
62	62	4	F1	AAA עד AA-

המוסדות האמורים הינם בנקים גדולים במדינות ארה"ב, גרמניה, שווייץ ודנמרק. הבנק מפקיד את עודפי הנזילות שלו במט"ח בבנקים אלו לתקופה של עד 3 חודשים. הפקדות אלו מבוצעות תחת הגבלת מסגרות אשר נידונות בדירקטוריון ומאושרות על ידו מדי שנה. גובה המסגרות בכל בנק נקבע על פי דירוג הבנק והונו העצמי.

עם פרוץ המשבר הפיננסי המתואר לעיל, צמצם הבנק את הפקדותיו במוסדות אלו, קבע מגבלות על ריכוזיות ההפקדות וקבע נהלים מחמירים ובדיקות נדרשות טרם הפקדת כספים בבנקים זרים בחו"ל.

סיכוני השוק**כללי**

הבנק קלט מערכת החולשת על תזרימי המזומנים של הבנק, הנגזרים ממגוון פעולותיו הפיננסיות. מערכת זו מאפשרת ניהול נכסים והתחייבויות (Asset and Liability Management - ALM) ובין היתר מאפשרת כימות של סיכוני השוק על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR. בנוסף המערכת מאפשרת מעקב אחר מדדי סיכון נוספים כגון: חשיפות ריבית ובסיס ומבחני קיצון (Stress Testing).

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו.

מודל ה-VaR אומץ בבנקים בכל המדינות המפותחות, והוא מהווה אומדן לסיכון כולל של התיק לאחר התחשבות במתאמים (קורלציות) בין כל גורמי הסיכונים הרלוונטיים.

הבנק קבע מגבלות לערך הנתון לסיכון (ה-VaR הכלכלי): סך הכל VaR - 12 מיליוני ש"ח. מזה: מקסימום למגזר הצמדה בודד - 5 מיליוני ש"ח. ביום 30 בספטמבר 2008 עמד ערך ה-VaR על 6.0 מיליוני ש"ח לעומת 4.7 מיליוני ש"ח ביום 31.12.07. הערך המרבי של ה-VaR הכלכלי (סופי חודש) היה במהלך התקופה הנסקרת 8.3 מיליוני ש"ח, לעומת ערך מרבי של 5.4 בשנת 2007.

בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה, והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר הצמוד למדד, שכן זה המגזר העיקרי שבו מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך. ביתר המגזרים עיקר פעילותו של הבנק היא בריבית משתנה ולטווח קצר.

הבנק מנהל מעקב אחר התפתחות משך החיים הממוצע (המח"מ) של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה לנקוט מהלכים למזעור ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו. לשם כך הוא מנהל מדידה שוטפת של המח"מ הנגזר מהפעילות החדשה השוטפת, וכן עוקב אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות, שלהם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בציפיות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה, ובהם בעיקר שיעור הריבית.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לחשיפה לסיכון הריבית לפי מודל המח"מ, המודד את הטווחים לפירעון של הנכסים ושל ההתחייבויות. במגזר הצמוד למדד לשנת 2008 הוגבל פער המח"מ בין הנכסים להתחייבויות (בהתחשב בשיעור הצפוי של הפירעון המוקדם) ל-0.6± שנה. במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית צומצמה המגבלה על שיעור ההפסד המרבי כתוצאה משינוי של 1% בריבית בכל מגזרי ההצמדה לרמה של 5% מההון העצמי.

הבנק מודד את החשיפה האמורה באמצעות מודל חודשי, תוך מעקב שוטף אחר התפתחויות משמעותיות בפעילויות השונות העוללות להביא לחריגה במגבלות אלו. ביום 30 בספטמבר 2008 עמד פער המח"מ המשוקלל בין הנכסים לבין ההתחייבויות של הבנק במגזר הצמוד למדד, על 0.45- שנים על פי מודל המתחשב באומדן של שיעור הפירעון המוקדם, בהשוואה לפער של 0.21- שנים ביום 31 בדצמבר 2007.

להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1% בריבית במגזר צמוד המדד היא קטנה, יחסית לשווי התזרים הנקי המהווה של הבנק.

סיכון הבסיס

החשיפה לסיכון הבסיס נובעת משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין ובקצב האינפלציה. מדיניות הבנק היא לנהל את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון.

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים בכל מגזר הצמדה.

להלן המגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

	באחוזים מההון הפיננסי ⁽¹⁾		במיליוני ש"ח ליום 30/09/08	
	סכום מרבי	סכום מזערי	סכום מרבי	סכום מזערי
הצמדה למדד	50%	-50%	218	-218
במט"ח ובהצמדה למט"ח	10%	-5%	44	-22
לא צמוד	150%	50%	653	218

(1) ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד (ללא ההון של חברות הבת ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ וירושלים חיתום והנפקות בע"מ).

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכות המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות הקצה האחראיות על ניהול הפוזיציות והתאמתן למגבלות החלות עליהן. המידע בדבר גובה הפוזיציות נסקר באופן שוטף בישיבות של הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים. להלן החשיפה הכלכלית (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית) בפועל בכל מגזר הצמדה (במיליוני ש"ח):

חשיפה במהלך התקופה הנסקרת ⁽²⁾			חשיפה ליום 30/09/08	
ממוצעת	מזערית	מרבית		
מיליוני ש"ח				
-36.9	-133.9	43.0	9.8	הצמדה למדד
2.9	-18.1	30.1	0.5	במט"ח ובהצמדה למט"ח

(2) החשיפה במגזר הצמוד למדד הינה ב- 15 לכל חודש.

מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

סיכונים הנזילות

סיכון הנזילות נובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם נתנו בריבית משתנה) שמומנו מפיקדונות לטווח קצר. סיכון הנזילות קיים גם כאשר גיוס הפיקדונות לטווח הקצר מתאים לתקופת שינויי הריבית בהלוואות, אף שבכך מצטמצמת החשיפה לסיכון הריבית.

הבנק חשוף לסיכונים נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים. בנוסף לכך מושם דגש על הארכת המח"מ של הפיקדונות ושמירה על רמת נזילות גבוהה.

מדיניות הבנק היא להתאים, ככל האפשר, את התקופות לפירעון של המקורות לאלו של השימושים בכל מגזר הצמדה. לאופי האשראי, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המיחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

על פי הוראות בנק ישראל, חייב כל תאגיד בנקאי לקבוע מדיניות כוללת לניהול הנזילות שלו, ולקיים מערכת מידע לשליטה, בקרה ודיווח על מצב הנזילות ולמדידתה. כן נקבע כי יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות הנזילות שהבנק נדרש לקיים בתקופת פירעון של עד חודש (להלן: "יחס נכסים נזילים") לא יפחת מ-1. ניתן למדוד את החשיפה לסיכון הנזילות ואת יחס הנכסים הנזילים באמצעות מודל פנימי.

הבנק בוחן מתחילת שנת 2004 את מצב הנזילות שלו לפחות אחת לחודש באמצעות מודל נזילות פנימי (הבנק קבע מהם המצבים בהם נדרשת הרצת המודל בתדירות גבוהה יותר). לצורך המודל אסף הבנק וממשיך לאסוף נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המיחזור של הפיקדונות והחסכונות. דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות ניהול הנזילות, את מדרג האחריות והסמכות ואת מערך ההתראות והטיפול בחריגות מהמגבלות שנקבעו.

קביעת המגבלות האמורות מביאה בחשבון הן התרחשות צפויה של אירועים בבנק ובסביבתו העסקית והן את האפשרויות העומדות בפני הבנק לגבי גיוס מקורות חלופיים במקרה הצורך ואת העלויות של מקורות אלו.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות (על פי המודל הפנימי) על הפער שבין תזרים הפירעון של הנכסים לבין זה של ההתחייבויות לפי תקופות. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות נוספות וביניהן גם על יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות (לתקופת פירעון של עד חודש). במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית העלה דירקטוריון הבנק את המגבלה של יחס הנכסים הנזילים שהבנק נדרש לקיים.

היחס האמור ליום 30 בספטמבר 2008 עמד על 2.1 בהשוואה ליחס של 2.6 ביום 31 בדצמבר 2007. יודגש כי לאור השינויים האחרונים שחלו בשוק ההון, עודכן המודל והופחת שיעור ההסתמכות על ני"ע שונים, בהתאם לסוג הנייר. ללא הורדת שיעור ההסתמכות היה היחס האמור עומד ביום 30 בספטמבר 2008 על 2.3. בנוסף לעדכון שיעור ההסתמכות האמור החליט הבנק לעקוב מקרוב אחר סיכון הנזילות ולהריץ לעתים תכופות יותר את המודל.

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, משום שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד הנובע מכשל או אי התאמה של תהליכים פנימיים ובכללן שיטות פגומות לעיבוד נתונים, הגורם האנושי כמו טעויות אנוש, מערכות הבנק כגון: העדר תהליכי מניעה ובקרה נאותים או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון התפעולי כוללת סיכונים משפטיים אך אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין.

ועידת באזל, המתאמת את פעולות הבנקים המרכזיים במדינות המתועשות פרסמה בסוף יוני 2004 את המלצותיה שיכנסו לתוקף בישראל על פי הודעת המפקח על הבנקים ביום 1.1.2010. בהתאם להוראה על הבנק יהיה להקצות הון בגין הסיכונים התפעוליים וזאת החל מיום כניסת ההוראות לתוקף.

בפעילותו השוטפת, חשוף הבנק, כמו כל מערכת פיננסית/בנקאית אחרת, לסיכונים תפעוליים או לסיכונים מעילה והונאה. על מנת להקטין את החשיפה להפסדים מהסיכונים התפעוליים פועל הבנק במספר מישורים:

- הקטנת החשיפה התפעולית באמצעות נקיטת אמצעי בקרה מתמשכים ודרישה לביצוע בקרה כפולה בכל תהליך בו קיים סיכון תפעולי מהותי.
- ביצוע בקורות מרכזיות על תחומי פעילות שונים בהתאם לסיכון הטמון בתהליך, תוך דגש על תהליכים בהם לא מתקיימת בקרה כפולה בתהליך.
- ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקר מעילות והונאות.
- שיפורים שוטפים בתהליכים בהתאם להערכת הסיכונים.
- אישור כל תהליך ומוצר חדשים בוועדה ייעודית לניטור סיכונים תפעוליים וסיכונים מעילה והונאה שבראשה עומד המנכ"ל.
- איסוף מידע על אירועי כשל תפעולי לצורך הפקת לקחים.

בבנק פועל מנהל סיכונים תפעוליים (רון שגיא, סמנכ"ל הבנק) הכפוף למנכ"ל ובנוסף קיימת פונקציה של בקרת סיכונים תפעוליים וועדת היגוי לניטור סיכונים תפעוליים כמצוין לעיל. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח שוטף על אירועי כשל תפעוליים ואירועים בהם היה פוטנציאל להפסד גם אם בפועל הפסד זה לא נגרם.

בקרת אשראי וביטחונות על המסחר בניירות ערך

על פי הוראות הבורסה לניירות ערך ובנק ישראל פועל בבנק בקר אשראי וביטחונות, המבצע מעקב בזמן אמת על המסחר בניירות ערך. כמו כן, מפעיל הבנק מנגנוני חסימה והתראה אוטומטיים במערכת המסחר ומעדכן בה את תוצאות הפעילות בניירות ערך הנסחרים בבורסות מחוץ לישראל, כנדרש בהוראות אלו.

עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח - 2008

בחודש ינואר 2008 פורסמו הכללים הנ"ל, שנקבעו על ידי הנגיד בהתאם לסמכותו לפי סעיף 9ט לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981.

בכללים אלה נקבע והוגדר התעריפון המלא שיחול על לקוחות כהגדרתם בחוק הנ"ל. כן נקבעו שלושה תעריפונים מצומצמים: ללקוחות המקבלים שירות של ניהול ע"ש; ללקוחות המקבלים שירות של הלוואה לדיור וללקוחות שהבנק הנפיק להם כרטיס אשראי.

תעריפונים אלה חלים על לקוחות יחידים ועל "עסק קטן" המוגדר בכללים כאחד מאלה: נציגות בית משותף; תאגיד שטרם חלפה שנה מיום התאגדותו; תאגיד שמחזור עסקיו אינו עולה על מיליון ש"ח ולמעט תאגיד שהוקם עפ"י דין וכן חברה שכל בעלי מניותיה הם תאגידים שאינם "עסק קטן".

תחילתם של הכללים נקבעה ליום 1 ביולי 2008.

ביום 1 לספטמבר 2008 נכנס לתוקפו תיקון מס' 2 לכללי הבנקאות הנ"ל. על פי התיקון, לקוח שהנו "אזרח ותיק" או "נכה" (כהגדרתם בכללים הנ"ל), זכאי בכל חודש, לארבע פעולות ראשונות ע"י פקיד במחיר של פעולה ישירה בערוץ ישיר.

לכללים אלה עלולה להיות השפעה לרעה על הכנסות הבנק מעמלות, ואולם להערכת הבנק השפעה זו אינה מהותית. הבנק מיישם הכללים.

חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון מס' 4), התשס"ח - 2008 ; חוק

המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון מס' 5) התשס"ח - 2008

בחודש אפריל התפרסמו החוקים הנ"ל.

עיקרי תיקון מס' 4 הינם אלה: כל תאגיד בנקאי המלווה פרוייקט בניה בשיטת הליווי הפיננסי יעשה כן רק בדרך של הנפקת שוברי תשלום בגין כל דירה בפרוייקט; על תאגיד בנקאי הנותן משכנתא ללקוח לרכישת דירה יד ראשונה לתת הסבר ללקוח על זכויותיו על פי החוק ולוודא שהלקוח קיבל את הבטוחות כנדרש בחוק; נקבע ממונה במשרד השיכון האחראי ליישום החוק; נקבעה אחריות אזרחית הכוללת הטלת עיצומים כספיים ואחריות פלילית על תאגיד בנקאי בכל הנוגע להפרת חובה מהחובות לעיל.

בתיקון מס' 5 נקבע מנגנון להצמדת הסכומים המפורטים בבטוחה הניתנת לרוכש ששילם כספים למוכר בגין הדירה. כן, נקבע, כי מס המגיע לרשויות ממוכר הדירה על פי פקודת המסים (גבייה), לא יהווה שעבוד ראשון על אותה דירה כלפי הרוכש ביחס לכספים ששילם כולל הפרשי הצמדה, בכפוף לכך שהרוכש לא קיבל ערבות מכר.

להערכת הבנק, לא תהיה לחוק השפעה מהותית על הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 326

בחודש ינואר 2008 פרסם המפקח על הבנקים הוראה חדשה מס' 326 בנושא ליווי פיננסי.

עיקר ההוראה הינו כי תאגיד בנקאי יוכל לממן פרוייקט בניה בשיטת הליווי הפיננסי רק בדרך של הנפקת שוברי תשלום בגין כל דירה בפרוייקט, אשר ימסרו על ידי הקבלן לרוכש הדירה, ורוכש הדירה ישלם תשלומים על חשבון הדירה רק באמצעות שוברים אלו.

תחולת ההוראה זו על הסכמי ליווי שייחתמו החל מיום 1 ביוני 2008. הבנק מיישם את ההוראה החל ממועד זה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 456

בחודש אפריל 2008 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה מס' 456 בנושא נוסח כתב ערבות לפי חוק המכר.

על פי ההוראה נוסח הערבות שתומצא לרוכש הדירה על ידי הבנק תהיה בנוסח הקבוע בהוראה וכי אין לבצע בנוסח כל שינוי. על פי הנוסח שנקבע הורחבו העילות למימוש הערבות, ונקבע כי ניתן לדרוש את סכום הערבות גם במקרה של הקפאת הליכים וכן במקרה בו מסיבה כלשהי תהיה מניעה מוחלטת למסור את הדירה (ולא רק בשל ביטול חוזה המכר), ובלבד שלא הושבו לרוכש הכספים המגיעים לו עקב המניעה כאמור.

ההוראה נכנסה לתוקפה ביום 1 ביוני 2008.

חוק לתיקון חוק ההוצאה לפועל התשכ"ז - 1967

בתחילת חודש נובמבר אושר בקריאה שנייה ושלישית תיקון לחוק ההוצאה לפועל. על פי התיקון, בוטלה בחוק האפשרות להתנות על זכותו של חייב המפונה מדירתו לקבל דיור חלופי. בנוסף, נקבעו הנחיות באשר להיקף הפיצוי בגין דיור חלופי אותו יהיה זכאי החייב לקבל. עוד קובע החוק, כי במקרים בהם יוכח לרשם ההוצאה לפועל כי לא הובהרה לחייב זכותו לדיור חלופי - יוחל התיקון לחוק גם לגבי הלוואות שניתנו לפני חקיקתו. להערכת הבנק, לתיקון המוצע לא תהיה השפעה מהותית על הבנק.

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח - 2007

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת החוק הנ"ל. בהתאם לחוק הנ"ל, בוטלו למעשה רוב סעיפי החוק המרכיבים את מכלול השיטה להגנה על ההון ומיסוי רווח ריאלי בלבד, ונותרה תחולתם של סעיפים מסוימים, לצורכי הוראות מעבר וכדי למנוע עיוותים בחישוב המס. לגבי השפעת התיקון בחוק על הדוחות הכספיים של הבנק ראה בפרק "פעילות התאגיד הבנקאי ותיאור התפתחות עסקיו".

תיקון חוק מס ערך מוסף (תיקון מס' 35)

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת החוק הנ"ל. בהתאם לחוק הנ"ל, מס השכר המשולם ע"י מוסד כספי יוכר כהוצאה לצורך חישוב מס הרווח, מאידך החוק מחייב את חלקו של המעביד, בתשלומי הביטוח הלאומי, במס שכר. תחולת התיקון הינה מה- 1 בינואר 2008. בשנת 2008 תחויב מחצית מחלקו של המעביד בדמי הביטוח הלאומי במס שכר, ומחצית ממס השכר שישולם תוכר כהוצאה לצורך חישוב מס רווח. להערכת הבנק התיקון בחוק יקטין את חבות המס נטו של הבנק בשנת 2008 בכ - 0.4 מיליון ש"ח, והחל משנת 2009 בכ - 0.9 מיליון ש"ח לשנה.

הוראת המפקח על הבנקים בנושא המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר שכלל תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", ההוראות החדשות נדונו בהרחבה בדוח השנתי לשנת 2007 בפרק "שונות".

הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך.

הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראות ופועלת על פי תוכנית מפורטת עם לוח זמנים ליישומה.

בשלב זה לא ניתן לכמת את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי ליום 1 בינואר 2010.

חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח - 2008

בחוודש אפריל 2008 התקבל החוק הנ"ל.

החוק קובע איסור להשקיע, לרבות בדרך של החזקת ני"ע או בדרך של מתן הלוואות מסוימות, בתאגיד המקיים קשר עסקי מהותי עם איראן (כהגדרת המונחים בחוק).

כן נקבע כי השקעה אסורה בתאגיד, אשר הוכרז עפ"י החוק הנ"ל, וכן אי מכירה של החזקות קודמות, הינן עבירות.

טרם נקבעו תקנות הביצוע ליישום החוק וטרם פורסמה רשימת התאגידים שנקבע לגביהם כי הם מקיימים קשר עסקי עם איראן.

תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) (תיקון מס' 3), התש"ל - 1970

בחודש יולי 2008 התקבל התיקון הנ"ל.

התיקון כולל, בין היתר, הוראות בנושא הדיווח הנדרש בעסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי השליטה עניין אישי באישורן. הרחבה בנושא התיקון הנ"ל ויישומו בבנק, בסעיף "שונות" להלן.

הצעות חוק מטעם חברי כנסת בנושא תשלום ריבית על יתרות זכות בחשבונות עובר ושב

בחודש יולי 2007 קיימה ועדת הכלכלה של הכנסת דיון הכנה לקריאה ראשונה בשתי הצעות חוק פרטיות, שהוגשו מטעם שני חברי כנסת, לתיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח). על פי הצעות החוק, מוצע כי תאגיד בנקאי ישלם ללקוח ריבית על יתרת זכות בחשבון עו"ש וכי הנגיד יקבע, לאחר התייעצות בוועדה המייעצת ובאישור משרד האוצר, שיעור מיזערי לריבית זו.

שתי הצעות החוק אוחדו לאחת, וכעת ממתינים בוועדת הכלכלה לקבל מבנק ישראל הצעה חילופית לגבי אופן יידוע הלקוחות על יתרות זכות הקיימות בחשבונותיהם. הבנק אינו יכול בשלב זה להעריך את השלכות התיקון המוצע עליו.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - עמלת פירעון מוקדם בעת מימוש נכס), התשס"ח - 2007

באפריל 2008 נדונה הצעת חוק פרטית בקריאה טרומית אשר מציעה לקבוע כי במקרים בהם מממש תאגיד בנקאי נכס של לווה בשל אי פירעון הלוואה, לא ייגבה הבנק עמלת פירעון מוקדם. להערכת הבנק לא תהיה לתיקון המוצע השפעה מהותית על הבנק.

שונות

הביקורת הפנימית

בתאריך 9 במרס 2008 אישרה ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק את מינויו של מר איתן שטיין למבקר הפנימי של הבנק וחברות הבת שלו.

מר איתן שטיין הינו רואה חשבון, בוגר האוניברסיטה העברית בחשבונאות וכלכלה ומוסמך במנהל עסקים. עד למועד המינוי כיהן מר שטיין בתפקיד ממלא מקום המבקר הפנימי של הבנק וחברות הבת שלו.

פרטים בדבר הביקורת הפנימית ובכלל זה הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תוכנית העבודה השנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח השנתי לשנת 2007. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה.

דוח סיכום שנתי, של המבקר הפנימי לשנת 2007, הוגש ביום 29 בינואר 2008 ונדון בועדת הביקורת ביום 5 בפברואר 2008.

דוח המבקר הפנימי, על ביצוע תוכנית העבודה למחצית הראשונה של 2008, הוגש ביום 15 ביולי 2008 ונדון בועדת הביקורת ביום 24 ביולי 2008.

תרומות

מדיניות התרומות של הבנק מבוצעת בהתאם להחלטת ההנהלה ובמסגרת תקציב הבנק. מדיניות זו כוללת קריטריונים לבחירת מוסדות ו/או עמותות.

במסגרת פרויקט "אמץ לוחם" שמפעילה האגודה למען החייל, אימץ בנק ירושלים את ביה"ס לתותחנות שדה בשבטה. ביה"ס לתותחנות שדה (ביסל"ת) בשבטה מיועד להכשיר ולהסמיך את הלוחמים והמפקדים במערך הקני והרקטי בחיל התותחנים.

פרויקט "אמץ לוחם" קושר בין חברות עסקיות לגדודי לוחמים ע"י אימוץ ערכי, תומך ומסייע. אימוץ היחידה מעניק ללוחמים תחושת שייכות ומחזק את תחושת הקונצנזוס סביב שירותם הצבאי.

אינטרנט וסלולר

החל משנת 2007 מאפשר הבנק ללקוחותיו לבצע פעילות בניירות ערך גם באינטרנט. כמו כן החל משנת 2007 הוקם בלוג של בנק ירושלים.

בשנת 2007 החל הבנק בשימוש במדיה הסלולארית לאינטראקציה עם לקוחותיו. הודעות SMS נשלחו ללקוחות במהלך קמפיין נ"ע ובמהלך קמפיין הפאסיבה.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים בבנק. סקירה של "הנושאים הקריטיים" בבנק שלדעת הנהלת הבנק קיימת בהם מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים מפורטת בדוחות הכספיים השנתיים ולא חל בהם כל שינוי במהלך התקופה נסקרת.

סניפי הבנק

הבנק פועל באמצעות 16 סניפים, הפזורים בכל רחבי הארץ. שניים מסניפיו – בתל אביב וברושלים – משמשים כסניפים מסחריים המשרתים לקוחות עסקיים ומשקי בית גם יחד. בשאר סניפיו מציע הבנק מגוון רחב של שירותים בנקאיים למשקי בית – בעיקר מתן משכנתאות והלוואות, חסכונות ופיקדונות, הנפקת כרטיסי אשראי וכן פעילויות שונות בשוק ההון. במהלך הרבעון השלישי, פתח הבנק סניף במודיעין עילית.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי של הבנק הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן יעילות כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך התקופה הנסקרת, לא אירע כל שינוי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן "התיקון"), לפיו תאגיד מדווח נדרש לפרסם דיווח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה. הדיווח יכלול את עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו, וזאת למעט בקשר לעסקאות מסוג שנקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות.

במועד הנ"ל, הודיעה רשות ניירות ערך לאיגוד הבנקים כי הרשות לא תתערב במקרים בהם לא יינתן גילוי בדוח מידי בקשר עם עסקאות בנקאיות, שאינן מהוות עסקה חריגה כהגדרתה בחוק לפי חוק החברות, ובלבד שנתקיימו כל אלה:

- ועדת הביקורת תקבע קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה;
- במסגרת הדוחות הרבעוניים הקרובים (ולאחר מכן במסגרת הדוחות התקופתיים) יינתן תיאור כללי של העסקאות, מאפייניהן והקריטריונים שנקבעו להגדרת העסקאות כזניחות או ככאלה שאינן חריגות תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לכך;
- במסגרת תיאור ההתקשרות עם בעל שליטה בקשר עם תנאי כהונה והעסקה יינתן תיאור כללי של עסקאות המימון בהם התקשר עם הבנק (ככל שישנן ומאפייניהן).

לאור הודעת רשות ניירות ערך הנ"ל, ומאחר שהבנק מתקשר או עשוי להתקשר מעת לעת בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם בעלי השליטה בבנק או שלבעל השליטה כאמור יש עניין אישי באישורן (להלן: "עסקאות עם בעלי שליטה"), החליטה ועדת הביקורת של הבנק בישיבתה ביום 18 בספטמבר, 2008, לקבוע קריטריונים לעסקאות חריגות ולעסקאות זניחות.

הקריטריונים נקבעו, בשים לב, בין היתר, להיקף נכסיו של הבנק, היקף עסקיו ופעילותו של הבנק, לרבות הפעילות הרלבנטית לסוג העסקה (כגון: תיק האשראי, היקף הפיקדונות בבנק), שכיחות העסקאות וקיומן של עסקאות דומות רבות בשוק הבנקאות בכלל ובבנק בפרט, היקף העסקאות ומידת השפעתן על פעילות הבנק ועל תוצאותיו והפרקטיקה הנהוגה בבנק.

ועדת הביקורת קבעה כדלקמן:

עסקאות "חבות" - ככלל יראו כעסקה חריגה עסקה במסגרתה סך החבות לבנק עולה על 0.5% מסך המאזן המאוחד, וכי יראו עסקה במסגרתה סך החבות לבנק אינו עולה על 0.1% מסך המאזן המאוחד כעסקה זניחה.

פיקדונות - ככלל יראו כעסקה חריגה עסקת קבלת פיקדונות שהיקפה עולה על 2.5% מסך המאזן המאוחד של הבנק, וכי יראו עסקה של קבלת פיקדונות בהיקף שאינו עולה על 0.5% מסך המאזן המאוחד כעסקה זניחה.

שירותים פיננסיים ובנקאיים אחרים - בכל הנוגע לעסקאות אחרות של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים ככלל יראו כעסקה חריגה עסקה שהרווח בגינה לבנק עולה על סך של 0.25% מההון העצמי של הבנק, וכי יראו עסקה שהרווח בגינה לבנק אינו עולה על 0.025% מההון העצמי של הבנק כעסקה זניחה.

עסקאות שאינן בנקאיות - רכישת שירותים או מוצרים מבעלי השליטה בהיקף שנתי שאינו עולה על 0.25% מההון העצמי של הבנק מהווה עסקה זניחה מבחינת הבנק.

הקריטריונים האמורים להלן יחולו גם לגבי עסקאות במהלך העסקים הרגיל המבוצעות על ידי חברות שבשליטת הבנק.

הקריטריונים ייבחנו מעת לעת על ידי ועדת הביקורת, בין השאר, לאור שינויים במדיניות הבנק, בעיסוקיו או בתנאי השוק, וועדת הביקורת תהא רשאית לשנותם מעת לעת ו/או להוסיף להם סוגי עסקאות נוספות ו/או קריטריונים שונים.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן בבנק האחראי על בקרת העל (כמשמעותה בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 303) הינו דירקטוריון הבנק.

קודם לאישור הדוחות הכספיים על ידי הדירקטוריון, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון וטיוטת הדוח התקופתי השנתי (בדוחות השנתיים בלבד), לוועדת מאזן. וועדת המאזן מונה את יו"ר הדירקטוריון, 4 דירקטורים - מתוכם 1 דירקטור חיצוני. כמו כן, בישיבה נוכחים מנכ"ל הבנק, החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית, המבקר הפנימי וכן נציגים של רואה החשבון המבקר החיצוני.

בישיבת הוועדה נדונים בהרחבה הדוחות הכספיים ומתקבלת החלטה על מתן המלצה לדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים.

לאחר קבלת המלצת הוועדה לעיל לאישור הדוחות הכספיים, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון והדוח התקופתי השנתי (בדוחות שנתיים בלבד), לעיונם של כלל חברי הדירקטוריון. במהלך ישיבת הדירקטוריון, נסקרות התוצאות הכספיות, המצב הכספי ומוצגים נתונים על פעילות הבנק וניתנות תשובות לשאלות הדירקטורים.

בישיבה נוכח גם רואה החשבון המבקר החיצוני של הבנק אשר נותן את חוות דעתו המקצועית ביחס לדוחות הכספיים וכן ביחס לסוגיות חשבונאיות בקשר לדוחות הכספיים. עם סיום הדיון מחליט הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

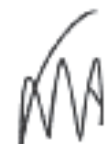
חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דוח כספי - SOX ACT 404"

בחודש דצמבר 2005 הפיץ המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים הוראה בנושא יישום סעיף 404 לחוק SARBANES OXLEY לפיו תידרש הנהלת הבנק להצהיר על אחריותה לקיומם ולשמירתם של בקורות פנימיות נאותות ונהלים נאותים בנוגע לדיווח הפיננסי וכן למסור את הערכה לגבי האפקטיביות של בקורות ונהלים אלו. בהוראה נקבעו לוחות זמנים לפיהם יישום סעיף 404 יהיה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2008.

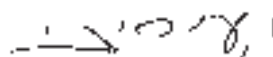
הבנק נערך ליישום ההוראה ובחר משרד רואי חשבון חיצוני על מנת שייעץ, יסייע, ידריך וילווה את הבנק והחברות הבנות בהערכות לביצוע הפרויקט.

הבנק השלים את שלב ההיערכות לביצוע הפרויקט ובנוסף סיים את מיפוי הסיכונים והבקורות בתהליכים השונים. במהלך הרבעון האחרון החל הבנק בבדיקת הערכת האפקטיביות של אמצעי הבקרה בתהליכים השונים. בנוסף, הבנק רכש מערכת מחשב העונה על דרישות הבנק לניהול הפרויקט והנמצאת כיום בעבודה שוטפת בבנק וכן במשרדי היועץ החיצוני. הבנק בחן מחדש את התהליכים בעקבות אימוץ תקן ביקורת AS5 שאומץ על ידי ה-PCAOB.

להערכת הבנק הפרויקט יושלם בלוחות זמנים שנקבעו עד לסוף דצמבר 2008.

אבי בזורה
מנהל כללי

יונתן עירוני
יושב ראש הדירקטוריון

25 בנובמבר 2008

נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקרים) נספח לדוח הדירקטוריון

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שיעור השינוי ב-
2007	2008	%

באחוזים	
12.1%	8.4%
12.1%	8.4%

סכומים מדווחים מיליוני ש"ח		שיעור השינוי ב-
2007	2008	%
135.5	114.5	-15%
(12.3)	(3.4)	-72%
123.2	111.1	-10%
66.1	62.5	-5%
(126.3)	(123.0)	-3%
63.0	50.6	-20%
(20.8)	(18.2)	-13%
42.2	32.4	-23%

א. רווח ורווחיות

1. תשואת הרווח הנקי להון הממוצע ⁽¹⁾
2. רווח מאוחד מפעולות רגילות לאחר מיסים ביחס להון הממוצע ⁽¹⁾

3. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
4. הפרשה לחובות מסופקים
5. רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
6. הכנסות תפעוליות ואחרות
7. הוצאות תפעוליות ואחרות
8. רווח מפעולות רגילות לפני מיסים בסכומים מדווחים
9. הפרשה למיסים
10. רווח נקי

31.12.07	30.09.08
באחוזים	
0.17%	0.06%
1.8%	1.8%
11.3%	11.3%

ב. יחסים פיננסיים עיקריים

- הפרשה לחובות מסופקים בגין יתרת אשראי לציבור (כולל סיכון אשראי חוץ מאזני משוקלל) בסוף השנה:
11. הפרשה לתקופה ⁽¹⁾
 12. הפרשה מצטברת
 13. יחס הון לרכיבי סיכון

יתרות ליום		שיעור השינוי ב-
31.12.07	30.09.08	%
מיליוני ש"ח		

8,978.4	9,294.2	4%
369.5	347.0	-6%
1,350.4	1,320.1	-2%
7,188.5	7,520.1	5%
6,960.3	7,140.3	3%
-	110.1	
1,261.7	1,279.9	1%
502.4	506.0	1%
759.8	795.7	5%

ג. מאזן - סעיפים עיקריים

14. סך כל המאזן
15. מזומנים ופיקדונות בבנקים
16. ניירות ערך
17. אשראי לציבור
18. פיקדונות הציבור
19. ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
20. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
21. הון עצמי
22. הון לצורך יחס הון לרכיבי סיכון

ד. סעיפים חוץ-מאזניים

23. יתרת הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגבייה
24. יתרת ערבויות

(1) במונחים שנתיים אפקטיבים.

הצהרה (certification)

אני, אבי בזורה, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ (להלן: - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2008 (להלן: - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי של הבנק ותזרימי המזומנים לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והמאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אבי בזורה
מנהל כללי

25 בנובמבר 2008

הצהרה (certification)

אני, ארנון זית, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ (להלן: - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2008 (להלן: - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי של הבנק ותזרימי המזומנים לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והמאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

 ארנון זית
 חשבונאי ראשי

25 בנובמבר 2008

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	מיליוני ש"ח	
5.51	5.51	61.7	4,572.7
	(3.83)	(34.6)	3,664.9
		(1.4)	93.8
		(4.0)	232.2
(4.07)		(40.0)	3,990.9
1.44	1.68		
	13.90	115.5	3,492.7
		6.3	275.7
13.57		121.8	3,768.4
	(13.23)	(125.3)	3,973.3
		2.9	(93.8)
(13.23)		(122.4)	3,879.5
0.34	0.67		
	9.02	25.9	1,186.9
		(18.2)	257.0
2.15		7.7	1,443.9
	(5.51)	(14.4)	1,065.9
		15.3	270.5
0.27		0.9	1,336.4
2.42	3.51		
	9.07	203.1	9,252.3
		(11.9)	532.7
8.05		191.2	9,785.0
	(8.25)	(174.3)	8,704.1
		1.5	-
		11.3	502.7
(7.20)		(161.5)	9,206.8
0.85	0.82		

מטבע ישראלי לא צמוד

(8) נכסים

(8) התחייבויות

השפעת נגזרים מגדרים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

השפעת נגזרים מגדרים

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽³⁾

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

סך הכל

(8) נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

השפעת נגזרים מגדרים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	מיליוני ש"ח	
		(0.9)	
		0.4	
		(4.5)	
		24.7	
		(2.2)	
		<u>22.5</u>	
		9,252.3	
		18.1	
		13.7	
		(5.6)	
		<u>9,278.5</u>	
		8,704.1	
		5.9	
		80.3	
		<u>8,790.3</u>	
		488.2	
		55.7	
		(22.8)	
		<u>521.1</u>	

בגין אופציות

בגין מכשירים נגזרים אחרים

עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס

הפרשה לחובות מסופקים (לרבות כללית ונוספת)

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחומ"ס

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾נכסים כספיים אחרים ⁽⁸⁾

הפרשה כללית ונוספת לחומ"ס

סך כל הנכסים הכספיים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁸⁾

סך כל ההתחייבויות הכספיות

סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות

נכסים לא כספיים

התחייבויות לא כספיות

סך הכל האמצעים ההוניים

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾			
כולל השפעת נגזרים באחוזים	ללא השפעת נגזרים באחוזים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾ מיליוני ש"ח
	5.47	48.5	3,617.2
		(1.4)	(34.3)
5.36		47.1	3,582.9
(3.93)	(3.93)	(32.6)	3,365.7
1.43	1.54		
	15.31	130.3	3,594.3
		-	4.3
15.29		130.3	3,598.6
(14.63)	(14.63)	(119.5)	3,441.2
0.66	0.68		
	(10.72)	(39.3)	1,406.3
		(10.0)	300.7
(11.06)		(49.3)	1,707.0
	14.13	49.6	1,326.9
		8.2	270.7
13.71		57.8	1,597.6
2.65	3.41		
	6.63	139.5	8,617.8
		(11.4)	270.7
5.89		128.1	8,888.5
	(5.14)	(102.5)	8,133.8
		8.2	270.7
(4.56)		(94.3)	8,404.5
1.33	1.49		

מטבע ישראלי לא צמוד

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

פער הריבית

מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽³⁾

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

סך הכל

(8) נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	מיליוני ש"ח	
		2.5	
		0.7	
		6.1	
		43.1	
		(2.2)	
		40.9	
		8,617.8	
		6.8	
		8.9	
		(8.5)	
		8,625.0	
		8,133.8	
		4.8	
		39.9	
		8,178.5	
		446.5	
		53.0	
		(18.2)	
		481.3	

בגין אופציות

בגין מכשירים נגזרים אחרים

עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס

הפרשה לחובות מסופקים (לרבות כללית ונוספת)

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחומ"ס

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾נכסים כספיים אחרים ⁽⁸⁾

הפרשה כללית ונוספת לחומ"ס

סך כל הנכסים הכספיים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁸⁾

סך כל ההתחייבויות הכספיות

סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות

נכסים לא כספיים

התחייבויות לא כספיות

סך הכל האמצעים ההוניים

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

(1) שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד

כסומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ^{(5) (6)}			
כולל השפעת נגזרים באחוזים	ללא השפעת נגזרים באחוזים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾ מיליוני ש"ח
5.30	5.30	174.8	4,427.1
	(3.68)	(99.0)	3,599.7
		(4.0)	90.1
		(10.5)	260.5
(3.85)		(113.5)	3,950.3
1.45	1.62		
11.62		303.2	3,526.6
		17.2	234.8
11.52		320.4	3,761.4
	(11.09)	(320.3)	3,904.3
		7.2	(90.8)
(11.09)		(313.1)	3,813.5
0.43	0.53		
(8.74)		(78.6)	1,185.3
		(50.2)	337.2
(11.12)		(128.8)	1,522.5
	13.57	113.4	1,094.7
		37.0	311.4
14.00		150.4	1,406.1
2.88	4.83		
5.87		399.4	9,139.0
		(33.0)	572.0
5.06		366.4	9,711.0
	(4.77)	(305.9)	8,598.7
		3.2	(0.7)
		26.5	571.9
(4.04)		(276.2)	9,169.9
1.02	1.10		

מטבע ישראלי לא צמוד

(8) נכסים

(8) התחייבויות

השפעת נגזרים מגדרים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

השפעת נגזרים מגדרים

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽³⁾

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

סך הכל

(8) נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

השפעת נגזרים מגדרים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ^{(5) (6)}		הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
כולל	ללא	מימון	
השפעת נגזרים	השפעת נגזרים		
באחוזים	באחוזים	מיליוני ש"ח	
		3.2	
		1.4	
		19.7	
		114.5	
		(3.4)	
		111.1	
		9,139.0	
		14.0	
		11.0	
		(6.1)	
		9,157.9	
		8,598.7	
		8.1	
		69.7	
		8,676.5	
		481.4	
		56.7	
		(21.3)	
		516.8	

בגין אופציות

בגין מכשירים נגזרים אחרים

עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס

הפרשה לחובות מסופקים (לרבות כללית ונוספת)

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחומ"ס

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾נכסים כספיים אחרים ⁽⁸⁾

הפרשה כללית ונוספת לחומ"ס

סך כל הנכסים הכספיים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁸⁾

סך כל ההתחייבויות הכספיות

סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות

נכסים לא כספיים

התחייבויות לא כספיות

סך הכל האמצעים ההוניים

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾			
כולל השפעת נגזרים באחוזים	ללא השפעת נגזרים באחוזים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾ מיליוני ש"ח
	5.42	141.7	3,511.1
		(2.5)	(40.9)
5.38		139.2	3,470.2
	(3.93)	(93.2)	3,178.3
		-	-
(3.93)		(93.2)	3,178.3
1.45	1.49		
	8.68	229.2	3,557.8
		1.8	34.5
8.66		231.0	3,592.3
	(8.02)	(206.5)	3,465.7
		-	-
(8.02)		(206.5)	3,465.7
0.64	0.66		
	2.19	22.6	1,379.7
		5.0	247.0
2.27		27.6	1,626.7
	1.07	10.4	1,291.0
		(1.4)	240.5
0.78		9.0	1,531.5
3.05	3.26		
	6.26	393.5	8,448.6
		4.3	240.6
6.15		397.8	8,689.2
	(4.89)	(289.3)	7,935.0
		(1.4)	240.5
(4.77)		(290.7)	8,175.5
1.38	1.37		

מטבע ישראלי לא צמוד

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

(3) מטבע חוץ - פעילות מקומית

(8) נכסים

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

סך הכל

(8) נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל נכסים

(8) התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

(9) השפעת נגזרי ALM

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	מיליוני ש"ח	
		1.8	
		2.7	
		23.9	
		135.5	
		(12.3)	
		123.2	
		8,448.6	
		7.4	
		6.5	
		(7.9)	
		8,454.6	
		7,935.0	
		6.2	
		78.2	
		8,019.4	
		435.2	
		53.9	
		(17.2)	
		471.9	

בגין אופציות

בגין מכשירים נגזרים אחרים

עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס

הפרשה לחובות מסופקים (לרבות כללית ונוספת)

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחומ"ס

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון

נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾נכסים כספיים אחרים ⁽⁸⁾

הפרשה כללית ונוספת לחומ"ס

סך כל הנכסים הכספיים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁸⁾

סך כל ההתחייבויות הכספיות

סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות

נכסים לא כספיים

התחייבויות לא כספיות

סך הכל האמצעים ההוניים

הערות בסוף סקירת ההנהלה

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

מטבע חוץ - נומינלי ב-\$ ארה"ב

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	ב	מיליוני \$ ארה"ב
	4.63	4.1	360.2
		0.5	27.3
4.83		4.6	387.5
	(2.31)	(1.8)	314.6
		(0.4)	24.8
(2.62)		(2.2)	339.4
2.21	2.32		

פעילות מקומית ⁽³⁾נכסים ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל נכסים

התחייבויות ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2007			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	ב	מיליוני \$ ארה"ב
	7.14	5.6	322.2
		0.2	17.2
7.01		5.8	339.4
	(3.98)	(2.9)	295.7
		(0.2)	15.5
(4.04)		(3.1)	311.2
2.97	3.16		

פעילות מקומית ⁽³⁾נכסים ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל נכסים

התחייבויות ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

סקירת ההנהלה

שיעור הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

מטבע חוץ - נומינלי ב-\$ ארה"ב

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	באחוזים	מיליוני \$ ארה"ב
	5.08	13.4	354.0
		1.1	27.6
5.10		14.5	381.6
	(2.71)	(6.5)	320.4
		(0.8)	24.3
(2.83)		(7.3)	344.7
2.27	2.37		

פעילות מקומית ⁽³⁾נכסים ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל נכסים

התחייבויות ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2007			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	לתקופה ⁽²⁾
באחוזים	באחוזים	באחוזים	מיליוני \$ ארה"ב
	6.87	16.6	324.7
		0.6	15.4
6.80		17.2	340.1
	(3.99)	(9.0)	302.5
		(0.6)	14.7
(4.06)		(9.6)	317.2
2.74	2.88		

פעילות מקומית ⁽³⁾נכסים ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל נכסים

התחייבויות ⁽⁸⁾השפעת נגזרי ALM ⁽⁹⁾

סך הכל התחייבויות

פער הריבית

הערות:

(1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ואחרי השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.

(3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(4) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.

(5) שיעור התשואה על בסיס שנתי.

(6) האחוזים מחושבים על בסיס הנתונים באלפי ש"ח.

(7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

(8) למעט מכשירים נגזרים.

(9) ALM - נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק (למעט אופציות), שלגביהם ניתן ליחס הכנסה (הוצאה) למגזרי הצמדה.

לכבוד
הדירקטוריון של
בנק ירושלים בע"מ

א.ג.,

הנדון: סקירת תמצית דוחות כספיים מאוחדים ביניים (בלתי מבוקרים)
לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2008

לבקשתכם סקרנו את מאזן הביניים המאוחד של בנק ירושלים בע"מ ליום 30 בספטמבר, 2008 ואת דוחות הרווח וההפסד המאוחדים, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. סקירתנו נערכה בהתאם לנהלים שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. הנהלים כללו בין השאר: קריאת הדוחות הכספיים הנ"ל, קריאת פרוטוקולים של אסיפות בעלי המניות ושיבות הדירקטוריון וועדותיו ועריכת בירורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים.

מאחר שהסקירה שנערכה היא מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה בדיקה לפי תקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דעה על דוחות הביניים הנ"ל.

בביצוע סקירתנו לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בדוחות האמורים, כדי שיוכלו להיחשב כדוחות כספיים ביניים הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

אנו מפנים את תשומת הלב לאי הוודאויות הנובעות מהאמור בבאור 6(ג)(2)(א) לדוחות הכספיים ביניים.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב, 25 בנובמבר 2008

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2008

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	30 בספטמבר	
	2007	2008
	(בלתי מבוקר)	
369.5	416.5	347.0
1,350.4	1,285.7	1,320.1
7,188.5	6,961.5	7,520.1
43.8	45.0	47.5
26.2	31.2	59.5
8,978.4	8,739.9	9,294.2

נכסים

מזומנים ופיקדונות בבנקים

ניירות ערך

אשראי לציבור

בניינים וציוד

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות והון

פיקדונות הציבור

פיקדונות מבנקים

פיקדונות הממשלה

ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר

תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

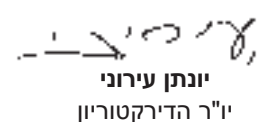
הון עצמי

סך כל ההתחייבויות וההון

6,960.3	6,819.3	7,140.3
170.8	357.7	196.5
9.0	8.7	3.6
-	-	110.1
1,261.7	1,005.9	1,279.9
74.2	64.8	57.8
8,476.0	8,256.4	8,788.2
502.4	483.5	506.0
8,978.4	8,739.9	9,294.2

ארנון זית
חשבונאי ראשי

אבי בזורה
מנהל כללי

יונתן עירוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
25 בנובמבר 2008

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	לתשעת החודשים		לשלושת החודשים	
	שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2007	2008	2007	2008
	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	
	182.7	135.5	43.1	24.7
	12.6	12.3	2.2	2.2
	170.1	123.2	40.9	22.5
	87.3	65.3	22.3	20.7
	(0.2)	(0.2)	(0.1)	(0.3)
	1.3	1.0	0.4	0.2
	88.4	66.1	22.6	20.6
	103.7	79.3	25.0	22.2
	24.0	17.9	5.9	6.4
	39.3	29.1	9.9	10.1
	167.0	126.3	40.8	38.7
	91.5	63.0	22.7	4.4
	30.6	20.8	5.4	1.0
	60.9	42.2	17.3	3.4
	0.1	-	-	-
	61.0	42.2	17.3	3.4
	0.87	0.60	0.25	0.05
	* -	-	-	-
	0.87	0.60	0.25	0.05

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
הפרשה לחובות מסופקים

רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

הכנסות תפעוליות ואחרות

עמלות תפעוליות

הפסדים מהשקעות במניות, נטו

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות

הוצאות תפעוליות ואחרות

משכורות והוצאות נילווט

אחזקה ופחת בניינים וציוד

הוצאות אחרות

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח מפעולות רגילות לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים

רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים

רווח נקי

רווח נקי למניה (בש"ח)

רווח מפעולות רגילות

רווח מפעולות בלתי רגילות

* נמוך מ- 0.01 ש"ח.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

דוחות על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר							
סך הכל הון עצמי	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים	התאמות		סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון מפרמיה	הון המניות הנפרע	
			רווחים (הפסדים) בגין גידורי תזרים מזומנים	בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן			
מיליוני ש"ח							
א. לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2008 ולשנת 2007 (לא מבוקר)							
127.3	-	304.0	0.9	(8.2)	222.6	95.3	יתרה ליום 30 ביוני 2008
-	-	3.4	-	-	-	-	רווח נקי
-	-	-	-	(24.8)	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	8.9	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	(0.8)	-	-	-	הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים בניכוי השפעת המס המתייחס
127.3	-	307.4	0.1	(24.1)	222.6	95.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2008
127.3	-	254.1	-	3.7	222.6	95.3	יתרה ליום 30 ביוני 2007
-	-	17.3	-	-	-	-	רווח נקי
-	-	-	-	(10.0)	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	3.8	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(8.0)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
127.3	-	263.4	-	(2.5)	222.6	95.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2007
ב. לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2008 ולשנת 2007 (לא מבוקר)							
127.3	-	282.2	1.3	(3.7)	222.6	95.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)
-	-	32.4	-	-	-	-	רווח נקי
-	-	-	-	(31.9)	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	11.5	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(7.2)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
-	-	-	(1.2)	-	-	-	הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים בניכוי השפעת המס המתייחס
127.3	-	307.4	0.1	(24.1)	222.6	95.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2008
127.3	10.2	228.9	-	(*)	222.6	95.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2006 (מבוקר)
-	-	42.2	-	-	-	-	רווח נקי
-	-	-	-	(4.1)	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	1.6	-	-	השפעת המס המתייחס
-	(10.2)	(8.0)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
-	-	0.3	-	-	-	-	קרן הון מעסקאות עם בעל שליטה, נטו
127.3	-	263.4	-	(2.5)	222.6	95.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2007

(*) יתרה קטנה מ- 0.1 מיליון ש"ח.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

דוחות על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר							
הון המניות הנפרע	קרנות הון מפרמיה	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	רווחים (הפסדים) בגין גידורי תזרים מזומנים	עודפים	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	סך הכל הון עצמי
מיליוני ש"ח							
2007 (מבוקר)							
127.3	95.3	222.6	(*)	-	228.9	10.2	461.7
-	-	-	-	-	61.0	-	61.0
-	-	-	(5.9)	-	-	-	(5.9)
-	-	-	2.2	-	-	-	2.2
-	-	-	-	-	(8.0)	(10.2)	(18.2)
-	-	-	-	-	0.3	-	0.3
-	-	-	-	1.3	-	-	1.3
127.3	95.3	222.6	(3.7)	1.3	282.2	-	502.4

(*) יתרה קטנה מ- 0.1 מיליון ש"ח.

תמצית דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	לתשעת החודשים		לשלושת החודשים	
	שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2007	2008	2007	2008
	(בלתי מבוקר)			
61.0	42.2	32.4	17.3	3.4
12.6	12.3	3.4	2.2	2.2
7.8	6.5	5.9	2.0	2.0
0.8	-	-	-	-
-	-	10.7	-	10.7
29.7	18.2	49.1	35.5	(23.8)
111.9	79.2	101.5	57.0	(5.5)

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

רווח נקי	
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות:	
הפרשה לחובות מסופקים	
פחת	
הפסד הון ממימוש בניינים וציוד	
הפסד מהפרשה לירידת ערך שאינה זמנית	
התאמות אחרות	
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת	

תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים:

(185.9)	(185.9)	-	-	-	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפידיון
513.4	430.6	4.6	26.8	-	תמורה מפידיון אגרות חוב מוחזקות לפידיון
(1,389.1)	(1,063.1)	(1,637.6)	(195.6)	(563.4)	רכישת אגרות חוב זמינות למכירה
689.5	479.5	1,598.8	46.8	436.3	תמורה מפידיון ומכירה אגרות חוב זמינות למכירה
(30.5)	1.2	25.5	63.1	18.7	ניירות ערך למסחר, נטו
13.8	13.8	1.0	1.1	1.2	פיקדונות בבנקים, נטו
(1,129.0)	(836.2)	(722.2)	(310.4)	(247.8)	מתן אשראי לציבור - דיור
921.6	651.5	662.2	208.7	220.2	גביה מתוך האשראי לציבור - דיור
(534.6)	(348.8)	(214.9)	(191.8)	30.1	אשראי לציבור - מסחר, נטו
(6.7)	(4.9)	(9.6)	(2.9)	(4.7)	רכישת בניינים וציוד
0.9	-	-	-	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
1.3	(5.6)	(32.4)	(7.6)	(17.8)	נכסים אחרים, נטו
(1,135.3)	(867.9)	(324.6)	(361.8)	(127.2)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות בנכסים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון:

פיקדונות הציבור, נטו

פיקדונות מבנקים, נטו

פיקדונות הממשלה, נטו

ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר

הנפקת תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים, נטו

פידיון אגרות חוב, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

התחייבויות אחרות, נטו

דיבידנד ששולם לבעלי מניות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות בהתחייבויות ובהון

ירידה במזומנים ופיקדונות בבנקים

יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת התקופה

יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף התקופה

58.8	44.9	32.3	15.4	8.9
3.1	2.3	8.2	0.5	2.4
315.7	236.3	264.8	83.3	91.8

גביה מאשראי לדיור

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית**א - כללי**

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר 2008 (להלן - "דוחות כספיים ביניים"). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2007 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולביאורים אשר נלוו אליהם.

ב - עיקרי המדיניות החשבונאית

1. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בעניין פרסום דוח רבעוני. עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים הביניים זהים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים.

2. גילוי להשפעות תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם והוראות המפקח על הבנקים:

א. תקן חשבונאות מספר 29 - אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

בחודש יולי 2006 המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות פרסם את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" (להלן - "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידים הבנקאיים כי:

1. כוונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה-IFRS שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי.

2. במחצית השנייה של שנת 2009 יפרסם החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. זאת כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד ואת התקדמות תהליך ההתכנסות (ה-convergence) בין תקני IFRS לבין התקנים האמריקאיים מאידך.

3. לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ימשיכו להיות ערוכים על בסיס התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.

ב. חוזר בנק ישראל - המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן - "החוזר" או "ההוראה"). חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על פי החוזר נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך, באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". לעניין זה, "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" - תיושם עבור כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן לגבי החובות האחרים שמזוהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי".

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תוערך בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר התאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פיה שווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן - "FAS 5"), בהתבסס על אומדן עדכני של שיעור הפסדי העבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלות מאפייני סיכון דומים. ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5.

בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, כללי הכרה בהכנסות ריבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטי שנחשב שאינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך עד כדי כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות מובטחים על ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיור בגין נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנוצרו במרמה.

הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 (להלן - "מועד היישום לראשונה") ואילך. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות הכספיים לתקופות קודמות.

בכל הקשור לבנק למשכנתאות, אשר מיישם את שיטת עומק הפיגור לכל תיק האשראי, ההוראה אימצה את חוזר המפקח מיום 1 בינואר 2006 בנושא הפרשות לפי עומק פיגור.

בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשלכות של יישום ההוראה לכשתיושם, על התוצאות הכספיות העתידיות של הבנק.

ג. תקן חשבונאות מספר 23 - הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה

החל מיום 1 בינואר 2007 הבנק מיישם את תקן חשבונאות מספר 23 (להלן - "התקן"), הקובע את הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. התקן חל על עסקאות, בין היתר, של העברת נכסים, נטילת התחייבות, שיפוי או ויתור והלוואות בין חברה לבין בעל השליטה בה ובין חברות תחת אותה שליטה שמבוצעות לאחר 1 בינואר 2007 וכן על הלוואה שניתנה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני 1 בינואר 2007.

תקן זה אינו חל על עסקאות צירוף עסקים תחת אותה שליטה. החלטת רשות ניירות ערך, החל מ-1 בינואר 2007 הינה שצדפי עסקים של ישויות הנשלטות על ידי אותו בעל שליטה, תסופלנה בשיטה הדומה לשיטת איחוד העניין "AS POOLING" ולא לפי שיטת השווי ההוגן. במקרה של פעולות בעלות אופי של השקעת בעלים עשוי התקן לחול גם על עסקאות עם בעלי מניות שאינם בעלי שליטה מכוח היותם בעלי מניות.

בחודש מאי 2008, הופץ מכתב המפקח על הבנקים בו צויין כי נערכה בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. לתאריך פרסום הדוח, טרם פורסמו הוראות המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא, לרבות אופן יישומם לראשונה.

ביאור 2 - ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - הרכב

30 בספטמבר 2008					
הערך בספרים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן (בלתי מבוקר)	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
58.3	58.3	0.1	-	58.4	אגרות חוב המוחזקות לפדיון - ממשלתיים
58.3	58.3	0.1	-	58.4	סך הכל אגרות חוב המוחזקות לפדיון
רווח כולל אחר מצטבר					
		רווחים	הפסדים		
959.9	967.8	0.2	(8.1)	959.9	ניירות ערך זמינים למכירה - אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
231.0	260.8	-	(29.8)	231.0	של אחרים
0.1	0.1	-	-	0.1	מניות
1,191.0	1,228.7	0.2 ⁽²⁾	(37.9) ⁽²⁾	1,191.0	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
רווחים					
שטרם					
מומשו					
מהתאמות					
לשווי הוגן					
62.0	62.9	-	(1.0)	61.9	ניירות ערך למסחר - אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
7.4	8.9	-	(1.4)	7.5	של אחרים
1.4	1.8	-	(0.4)	1.4	קרנות נאמנות
70.8	73.6	-	(2.8) ⁽³⁾	70.8	סך הכל ניירות ערך למסחר
1,320.1	1,360.6			1,320.2	סך הכל ניירות ערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערה:

לבנק ירושלים אין פעילות מהותית במכשירים פיננסיים מגובי נכסים אשר יכולים לגרום להפסדים משמעותיים בתחום זה.

ביאור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - הרכב (המשך)

31 בדצמבר 2007				
הערך בספרים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן (מבוקר)	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
58.2	58.2	0.1	-	58.3
4.7	4.7	-	-	4.7
62.9	62.9	0.1	-	63.0
רווח כולל אחר מצטבר				
הערך בספרים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
967.6	967.9	0.6	(0.9)	967.6
218.6	224.2	1.2	(6.8)	218.6
0.1	0.1	-	-	0.1
1,186.3	1,192.2	1.8 ⁽²⁾	(7.7) ⁽²⁾	1,186.3
ניירות ערך זמינים למכירה -				
הערך בספרים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
90.6	91.2	0.1	(0.7)	90.6
10.6	10.6	-	-	10.6
101.2	101.8	0.1 ⁽³⁾	(0.7)	101.2
1,350.4	1,356.9			1,350.5

אגרות חוב המוחזקות לפדיון -

ממשלתיים

של אחרים

סך הכל אגרות חוב המוחזקות לפדיון

ניירות ערך זמינים למכירה -

אגרות חוב ומלוות ממשלתיים

של אחרים

מניות

סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

ניירות ערך למסחר -

אגרות חוב ומלוות ממשלתיים

של אחרים

סך הכל ניירות ערך למסחר

סך הכל ניירות ערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערה:

לבנק ירושלים אין פעילות מהותית במכשירים פיננסיים מגובי נכסים אשר יכולים לגרום להפסדים משמעותיים בתחום זה.

ביאור 3 - הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008				
סה"כ	הפרשה נוספת ⁽³⁾	הפרשה ספציפית		
		קבלנים ואחרים ⁽²⁾	הלוואות לדיור ⁽¹⁾	
			אחרת ⁽²⁾	לפי עומק פיגור
(בלתי מבוקר)				
139.4	7.1	48.7	7.7	75.9
11.4	0.7	2.3	-	8.4
(9.2)	(0.4)	(0.2)	(1.8)	(6.8)
2.2	0.3	2.1	(1.8)	1.6
(0.6)	-	-	-	(0.6)
141.0	7.4	50.8	5.9	76.9
1.9	1.4	0.5	-	-

יתרת ההפרשה לתחילת התקופה
הפרשה במהלך התקופה
הקטנת הפרשה
סכום שנזקף לדו"ח רווח והפסד
מחיקות
יתרת ההפרשה לסוף התקופה
מזה - יתרת הפרשה שלא נוכתה
מסעיף אשראי לציבור

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				
סה"כ	הפרשה נוספת ⁽³⁾	הפרשה ספציפית		
		קבלנים ואחרים ⁽²⁾	הלוואות לדיור ⁽¹⁾	
			אחרת ⁽²⁾	לפי עומק פיגור
(בלתי מבוקר)				
142.4	10.0	49.8	5.8	76.8
11.1	0.3	2.8	0.2	7.8
(8.9)	(1.2)	(0.8)	(0.3)	(6.6)
2.2	(0.9)	2.0	(0.1)	1.2
(0.8)	-	-	-	(0.8)
143.8	9.1	51.8	5.7	77.2
2.0	1.5	0.5	-	-

יתרת ההפרשה לתחילת התקופה
הפרשה במהלך התקופה
הקטנת הפרשה
סכום שנזקף לדו"ח רווח והפסד
מחיקות
יתרת ההפרשה לסוף התקופה
מזה - יתרת הפרשה שלא נוכתה
מסעיף אשראי לציבור

(1) לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.

(2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.

(3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.

ביאור 3 - הפרשה לחובות מסופקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008				
סה"כ	הפרשה נוספת ⁽³⁾	הפרשה ספציפית		
		קבלנים ואחרים ⁽²⁾	הלוואות לדיור ⁽¹⁾	
			אחרת ⁽²⁾	לפי עומק פיגור
(בלתי מבוקר)				
139.6	7.8	48.6	6.9	76.3
26.5	1.2	3.5	0.9	20.9
(23.1)	(1.6)	(1.3)	(1.9)	(18.3)
3.4	(0.4)	2.2	(1.0)	2.6
(2.0)	-	-	-	(2.0)
141.0	7.4	50.8	5.9	76.9
1.9	1.4	0.5	-	-

יתרת ההפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
הפרשה במהלך התקופה
הקטנת הפרשה
סכום שנזקק לדו"ח רווח והפסד
מחיקות
יתרת ההפרשה לסוף התקופה
מזה - יתרת הפרשה שלא נוכתה
מסעיף אשראי לציבור

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				
סה"כ	הפרשה נוספת ⁽³⁾	הפרשה ספציפית		
		קבלנים ואחרים ⁽²⁾	⁽¹⁾ הלוואות לדיור	
			אחרת ⁽²⁾	לפי עומק פיגור
(בלתי מבוקר)				
136.1	9.1	44.6	5.6	76.8
37.7	2.4	11.5	1.1	22.7
(25.4)	(2.4)	(2.2)	(1.0)	(19.8)
12.3	-	9.3	0.1	2.9
(4.6)	-	(2.1)	-	(2.5)
143.8	9.1	51.8	5.7	77.2
2.0	1.5	0.5	-	-

יתרת ההפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
הפרשה במהלך התקופה
הקטנת הפרשה
סכום שנזקק לדו"ח רווח והפסד
מחיקות
יתרת ההפרשה לסוף התקופה
מזה - יתרת הפרשה שלא נוכתה
מסעיף אשראי לציבור

(1) לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.

(2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.

(3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.

ביאור 3 - הפרשה לחובות מסופקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור

30 בספטמבר 2008					
יתרת הפרשה ספציפית					
אשראי	יתרת חוב בעייתית ⁽²⁾	סכום הפיגור ⁽³⁾	לפי עומק הפיגור ⁽⁴⁾	אחרת	סה"כ
מיליוני ש"ח					
4,100.4	152.1	77.2	76.9	-	76.9
921.6	50.3	9.2	-	5.8	5.8
150.1	0.1	-	-	0.1	0.1
5,172.1	202.5	86.4	76.9	5.9	82.8

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את
ההפרשה לפי עומק הפיגור

הלוואות "גדולות"⁽¹⁾

הלוואות אחרות

סה"כ

30 בספטמבר 2007					
יתרת הפרשה ספציפית					
אשראי	יתרת חוב בעייתית ⁽²⁾	סכום הפיגור ⁽³⁾	לפי עומק הפיגור ⁽⁴⁾	אחרת	סה"כ
מיליוני ש"ח					
3,934.5	154.9	75.9	77.2	-	77.2
895.5	35.0	7.6	-	5.6	5.6
183.6	1.8	-	-	0.1	0.1
5,013.6	191.7	83.5	77.2	5.7	82.9

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את
ההפרשה לפי עומק הפיגור

הלוואות "גדולות"⁽¹⁾

הלוואות אחרות

סה"כ

(1) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן בניטרול ריבית פיגורים עולה על 0.8 מיליוני ש"ח (ב-30 בספטמבר 2007 - דומה).

(2) לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים, וללא ניכוי הפרשה כללית ונוספת.

(3) כולל ריבית פיגורים.

(4) כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור בסך 3.8 מיליוני ש"ח (ב-30 בספטמבר 2007 - 6.3 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכונים שוק".

א - הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2007	2007	2008
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
506.1	485.7	530.0
0.7	0.7	0.7
253.0	242.8	265.0
759.8	729.2	795.7

הון ראשוני
הון משני עליון⁽¹⁾
הון משני
סך הכל הון כולל

ב - יתרות משוקללות של סיכון

31 בדצמבר 2007		30 בספטמבר 2007		30 בספטמבר 2008	
יתרות סיכון	יתרות ⁽²⁾	יתרות סיכון	יתרות ⁽²⁾	יתרות סיכון	יתרות ⁽²⁾
סכומים מדווחים					
מיליוני ש"ח					
6,070.6	8,978.9	5,936.0	8,740.3	6,360.1	9,294.7
599.4	751.4	537.5	648.3	589.6	763.1
6,670.0	9,730.3	6,473.5	9,388.6	6,949.7	10,057.8
58.8	-	74.6	-	60.7	-
6,728.8	9,730.3	6,548.1	9,388.6	7,010.4	10,057.8

סיכון אשראי
נכסים⁽²⁾
מכשירים חוץ מאזניים⁽³⁾
סך הכל נכסי סיכון אשראי
סיכון שוק
סך הכל נכסי סיכון

- (1) הפרשה כללית לחובות מסופקים בסך כ- 0.7 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
(2) בסעיף אשראי נכללת הפרשה כללית לחומ"ס בהון המשני בסך 0.5 מיליוני ש"ח.
(3) יתרות משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

ג - יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2007	2007	2008
	אחוזים	
7.6	7.4	7.6
11.3	11.1	11.3
10.5	10.5	10.5

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	30 בספטמבר 2008		במטבע ישראלי	
		(1) במטבע חוץ			
		אחר	דולר של ארה"ב (בלתי מבוקר)	צמוד למדד	לא צמוד

347.0	-	26.5	214.4	2.1	104.0
1,320.1	1.5	-	23.5	343.1	952.0
7,520.1	-	169.5	709.1	3,284.7	3,356.8
47.5	47.5	-	-	-	-
59.5	11.0	2.0	3.0	13.3	30.2
<u>9,294.2</u>	<u>60.0</u>	<u>198.0</u>	<u>950.0</u>	<u>3,643.2</u>	<u>4,443.0</u>

נכסים

מזומנים ופיקדונות בבנקים

ניירות ערך

אשראי לציבור

בניינים וציוד

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

7,140.3	-	182.0	780.0	2,743.7	3,434.6
196.5	-	-	62.4	84.1	50.0
3.6	-	-	-	1.4	2.2
110.1	-	-	-	-	110.1
1,279.9	-	-	6.0	1,161.7	112.2
57.8	22.7	0.5	1.7	-	32.9
<u>8,788.2</u>	<u>22.7</u>	<u>182.5</u>	<u>850.1</u>	<u>3,990.9</u>	<u>3,742.0</u>
<u>506.0</u>	<u>37.3</u>	<u>15.5</u>	<u>99.9</u>	<u>(347.7)</u>	<u>701.0</u>

התחייבויות

פיקדונות הציבור

פיקדונות מבנקים

פיקדונות הממשלה

ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר

תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

-	-	-	-	92.5	(92.5)
-	-	(4.7)	3.2	205.7	(204.2)
-	-	-	(37.0)	-	37.0
<u>506.0</u>	<u>37.3</u>	<u>10.8</u>	<u>66.1</u>	<u>(49.5)</u>	<u>441.3</u>
-	-	-	(38.8)	-	38.8

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2007					
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	במטבע חוץ ⁽¹⁾		במטבע ישראלי	
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד	לא צמוד

416.5	-	21.3	339.4	3.1	52.7
1,285.7	0.1	-	27.5	241.0	1,017.1
6,961.5	-	163.0	777.5	3,352.6	2,668.4
45.0	45.0	-	-	-	-
31.2	10.1	1.3	2.6	1.1	16.1
<u>8,739.9</u>	<u>55.2</u>	<u>185.6</u>	<u>1,147.0</u>	<u>3,597.8</u>	<u>3,754.3</u>

נכסים

מזומנים ופיקדונות בבנקים

ניירות ערך

אשראי לציבור

בניינים וציוד

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

6,819.3	-	230.7	936.0	2,563.2	3,089.4
357.7	-	-	69.3	88.3	200.1
8.7	-	-	-	6.3	2.4
1,005.9	-	-	7.2	886.6	112.1
64.8	21.7	1.4	0.4	-	41.3
<u>8,256.4</u>	<u>21.7</u>	<u>232.1</u>	<u>1,012.9</u>	<u>3,544.4</u>	<u>3,445.3</u>
<u>483.5</u>	<u>33.5</u>	<u>(46.5)</u>	<u>134.1</u>	<u>53.4</u>	<u>309.0</u>

התחייבויות

פיקדונות הציבור

פיקדונות מבנקים

פיקדונות הממשלה

תעודות פיקדון וכתבי התחייבויות נדחים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

-	-	-	-	-	-
-	-	53.0	(5.1)	4.1	(52.0)
-	-	-	(50.5)	-	50.5
<u>483.5</u>	<u>33.5</u>	<u>6.5</u>	<u>78.5</u>	<u>57.5</u>	<u>307.5</u>
-	-	-	(61.2)	-	61.2

מכשירים נגזרים מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	31 בדצמבר 2007		במטבע ישראלי	
		(1) במטבע חוץ		צמוד למדד	לא צמוד
		אחר	דולר של ארה"ב		

(מבוקר)

369.5	-	27.2	215.9	3.1	123.3
1,350.4	0.1	-	28.8	181.7	1,139.8
7,188.5	-	181.6	741.8	3,317.3	2,947.8
43.8	43.8	-	-	-	-
26.2	7.9	0.1	2.5	5.6	10.1
<u>8,978.4</u>	<u>51.8</u>	<u>208.9</u>	<u>989.0</u>	<u>3,507.7</u>	<u>4,221.0</u>

נכסים

מזומנים ופיקדונות בבנקים

ניירות ערך

אשראי לציבור

בניינים וציוד

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

6,960.3	-	207.7	915.0	2,616.3	3,221.3
170.8	-	-	57.5	83.3	30.0
9.0	-	-	-	4.6	4.4
1,261.7	-	-	6.9	1,141.6	113.2
74.2	19.5	1.2	2.6	-	50.9
<u>8,476.0</u>	<u>19.5</u>	<u>208.9</u>	<u>982.0</u>	<u>3,845.8</u>	<u>3,419.8</u>

התחייבויות

פיקדונות הציבור

פיקדונות מבנקים

פיקדונות הממשלה

תעודות פיקדון וכתבי התחייבויות נדחים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

<u>502.4</u>	<u>32.3</u>	<u>-</u>	<u>7.0</u>	<u>(338.1)</u>	<u>801.2</u>
--------------	-------------	----------	------------	----------------	--------------

הפרש

-	-	-	-	88.4	(88.4)
-	-	5.3	100.1	198.1	(303.5)
-	-	-	(43.7)	-	43.7
<u>502.4</u>	<u>32.3</u>	<u>5.3</u>	<u>63.4</u>	<u>(51.6)</u>	<u>453.0</u>
-	-	-	(52.1)	-	52.1

מכשירים נגזרים מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

ביאור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות**סכומים מדווחים במיליוני ש"ח****א - מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים⁽¹⁾**

31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	30 בספטמבר	
	2007 (בלתי מבוקר)	2008 (בלתי מבוקר)
121.2	127.4	95.4
365.6	332.9	520.7
77.4	70.3	81.2
68.3	58.9	55.7
38.0	41.7	30.1
787.0	745.5	592.0

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

ערבויות להבטחת אשראי

ערבויות לרוכשי דירות

ערבויות אחרות

מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו

מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה

שלא נוצלו

התחייבויות בלתי חוזרות שאושרו ועדיין לא ניתנו

(1) היתרות הנ"ל הינן לפני הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים וללא שקלול.

ב - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	30 בספטמבר 2008 (בלתי מבוקר)
19.7	10.7

חוזי שכירות לזמן ארוך

ג - תביעות**1. כללי**

במהלך העסקים השוטף הוגשו תביעות משפטיות שונות נגד הבנק. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים באשר לסיכויי התביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו הפרשות נאותות בדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בגין הפסדים צפויים הנובעים מתביעות תלויות כנגד הבנק. סך החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית מסתכמת בכ-5 מיליוני ש"ח.

2. כנגד הבנק תלויות ועומדות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות כפי שמפורט לקמן.

להלן פירוט תביעות אלה:

א. בחודש יולי 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של מעל מיליארד ש"ח, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. בתביעה ובבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים הנ"ל גבו מהלווים עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין, וכי הלווים זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. התביעה והבקשה לא כללו את אופן חישוב הסכום האמור, ולא פורט בהן איזה חלק ממנו מיוחס לבנק.

בחודש נובמבר 1997 החליט בית המשפט המחוזי, לדחות את התביעה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. עם זאת, פסק בית המשפט כי ניתן לדון בתובענה זו כעתירה לסעד הצהרתי בלבד ולא כספי במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי. בחודש דצמבר 1997 הגיש הבנק לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על ההחלטה הנ"ל וכן בקשה לעיכוב ההליכים עד לקבלת פסיקתו בענין זה. בקשת עיכוב ביצוע ההליכים נענתה על ידי בית המשפט העליון, וזאת עד להחלטה בעניין הבקשה לערעור. בפברואר 2008 הועברה תביעה זו לגישור בפני כב' המשנה לנשיא (בדימוס) תיאודור אור.

ביאור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך האם התביעה תוכר כתביעה ייצוגית, וכן את סיכויי התביעה.

אם תתקבל התביעה יביא הדבר להקטנה משמעותית בהכנסות הבנק.

ההכנסות משירותים בנקאיים הניתנים ללווים בקשר עם ביטוחי חיים וביטוחי דירות כאמור לעיל, לפני ניכוי עלויות, הסתכמו כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007	לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007		לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007	
	2007	2008	2007	2008
במיליוני שקלים חדשים				
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)			
13.0	10.0	9.6	3.5	3.2
8.0	6.2	6.0	2.2	2.0
מביטוח חיים				
לפני השפעת מס				
לאחר השפעת מס				
7.5	5.3	5.2	1.9	1.6
5.3	3.8	3.8	1.3	1.2
מביטוח דירות				
לפני השפעת מס				
לאחר השפעת מס				

ב. ביום 16 בפברואר 2003, הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד הבנק ושני בנקים למשכנתאות נוספים. כן הוגשה בקשה מטעם התובעים להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. סכום התובענה הייצוגית כנגד שלושת הבנקים מוערך על ידי התובעים בכ-15 מיליון ש"ח. בתביעה זו נטען כי הבנקים גבו פרמיות עבור ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין בגין מרכיב המענק המותנה ו/או ההלוואה העומדת שקיבלו התובעים מהמדינה, מתוקף זכאותם. יובהר כי התביעה כנגד הבנק הינה בגין ביטוח חיים בלבד בעוד שכנגד שאר הבנקים הועלו טענות גם בעניין עריכת ביטוחי רכוש.

ביום 7 בנובמבר 2004 דחה בית המשפט על הסף את אישור הבקשה לתביעה ייצוגית. עם זאת, בית המשפט התיר לחלק מהתובעים (תובעים מס' 1 ו-2) להגיש מחדש את התובענה בהסתמך על חוק הבנקאות ובכפוף לתשלום מלוא האגרה. ביום 8 בפברואר 2005, הגישו התובעים ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, וביום 27 ביוני 2007 התקיים דיון בשאלת תחולת חוק התובענות הייצוגיות החדש. נכון למועד הדוחות הכספיים, ולאור הערעור, לא הוגשה תביעה חדשה של התובעים מס' 1 ו-2.

להערכת הנהלת הבנק, ובהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי הערעור והתביעה הינם בגדר "אפשרי".

ג. כחלק ממערך הבטחונות שבידי הבנק להבטחת פרעון ההלוואות, קיים הסכם עם חברות ביטוח לביטוח חיי לווים בגין הלוואות שקיבלו מהבנק.

בחודש נובמבר 1997 הובא לידיעת הבנק כי חברת הביטוח המבטחת את הלווים בביטוח חיים קיבלה מהממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר מכתב, המורה להפסיק, ב-1 בינואר 1998, העברת תשלומים הקשורים לביטוח חיים לבנק. כפי שפורסם בכלי התקשורת נשלחו מכתבים דומים גם לחברות ביטוח המבטחות לווים של בנקים אחרים למשכנתאות.

לגבי הלוואות אשר ניתנו עד ליום 31.12.05, הנהלת הבנק ממשיכה לפעול לפי ההסכם שנחתם כחוק עם המבטח. לגבי הלוואות אשר ניתנו ותינתנה החל מיום 1.1.06, פועל הבנק בהתאם להנחיות החדשות שפורסמו בעניין זה בפברואר 2005 על ידי המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2008				
סך הכל	מניות	חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל - מדד
			(בלתי מבוקר)	
חוזים בגין	חוזי מטבע			

א. נגזרים מגדרים

95.0	-	-	-	95.0
95.0	-	-	-	95.0

Swaps

סה"כ

ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾

286.5	-	286.5	-	-
274.2	-	3.4	70.8	200.0
560.7	-	289.9	70.8	200.0

חוזי Forward

Swaps

סה"כ

ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾

147.6	119.6	28.0	-	-
147.6	119.6	28.0	-	-
-	-	-	-	-
38.8	-	38.8	-	-
334.0	239.2	94.8	-	-

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סה"כ

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

75.2	-	75.2	-	-
1,064.9	239.2	459.9	70.8	295.0

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

סך כל הסכום הנקוב

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים

3.5	-	-	-	3.5
-	-	-	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי

שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾

14.1	-	5.4	1.0	7.7
1.4	-	1.4	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי

שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾

2.8	2.1	0.7	-	-
4.7	2.1	2.6	-	-
20.4	2.1	6.1	1.0	11.2
6.1	2.1	4.0	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי

שווי הוגן ברוטו שלילי

סך הכל ברוטו חיובי

סך הכל ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2007				
סך הכל	מניות	חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל - מדד
			(בלתי מבוקר)	
חוזים בגין	חוזי מטבע			

א. נגזרים מגזרים

Swaps

סה"כ

-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

ב. נגזרים ALM (1)(2)

חוזי Forward

Swaps

סה"כ

193.9	-	193.9	-	-
92.3	-	4.0	88.3	-
286.2	-	197.9	88.3	-

ג. נגזרים אחרים (1)

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סה"כ

877.3	853.3	24.0	-	-
877.3	853.3	24.0	-	-
-	-	-	-	-
61.1	-	61.1	-	-
1,815.7	1,706.6	109.1	-	-

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

38.9	-	38.9	-	-
------	---	------	---	---

סך כל הסכום הנקוב

2,140.8	1,706.6	345.9	88.3	-
---------	---------	-------	------	---

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגזרים

שווי הוגן ברוטו חיובי

שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM (1)(2)

שווי הוגן ברוטו חיובי

שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים (1)

שווי הוגן ברוטו חיובי

שווי הוגן ברוטו שלילי

סך הכל ברוטו חיובי

סך הכל ברוטו שלילי

4.7	-	2.5	2.2	-
1.7	-	1.7	-	-
5.0	4.7	0.3	-	-
5.7	4.7	1.0	-	-
9.7	4.7	2.8	2.2	-
7.4	4.7	2.7	-	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)**סכומים מדווחים במיליוני ש"ח****א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)****1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים**

31 בדצמבר 2007				
	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ (מבוקר)	חוזי ריבית אחר	שקל - מדד
סך הכל				
95.0	-	-	-	95.0
95.0	-	-	-	95.0
309.7	-	309.7	-	-
250.0	-	3.8	46.2	200.0
559.7	-	313.5	46.2	200.0
255.4	228.4	27.0	-	-
255.4	228.4	27.0	-	-
-	-	-	-	-
52.1	-	52.1	-	-
562.9	456.8	106.1	-	-
49.6	-	49.6	-	-
1,267.2	456.8	469.2	46.2	295.0

א. נגזרים מגזריםSwaps
סה"כ**ב. נגזרים ALM⁽¹⁾**חוזי Forward
Swaps
סה"כ**ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾**חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ**ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט**

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

סך כל הסכום הנקוב**2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים****א. נגזרים מגזרים**שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי**ב. נגזרים ALM⁽¹⁾**שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי**ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾**שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי**סך הכל ברוטו חיובי****סך הכל ברוטו שלילי**

2.3	-	-	-	2.3
-	-	-	-	-
5.5	-	1.8	1.8	1.9
7.5	-	7.5	-	-
2.2	1.7	0.5	-	-
4.8	1.7	3.1	-	-
10.0	1.7	2.3	1.8	4.2
12.3	1.7	10.6	-	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)**סכומים מדווחים במיליוני ש"ח****ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד**

30 בספטמבר 2008			
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסות
(בלתי מבוקר)			

20.4	-	17.6	2.8
-	-	-	-
20.4	-	17.6	2.8
20.4	-	17.6	2.8
77.0	3.9	73.1	-
97.4	3.9	90.7	2.8

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים

מזה של משובצים

מזה העומדים בפני עצמם

יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים

סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2007			
(בלתי מבוקר)			

9.7	-	4.7	5.0
-	-	-	-
9.7	-	4.7	5.0
9.7	-	4.7	5.0
53.3	6.1	32.5	14.7
63.0	6.1	37.2	19.7

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים

מזה של משובצים

מזה העומדים בפני עצמם

יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים

סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2007			
(מבוקר)			

10.0	-	7.8	2.2
-	-	-	-
10.0	-	7.8	2.2
10.0	-	7.8	2.2
79.4	5.2	70.4	3.8
89.4	5.2	78.2	6.0

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים

מזה של משובצים

מזה העומדים בפני עצמם

יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים

סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2008					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
(בלתי מבוקר)					
295.0	-	95.0	-	200.0	חוזי ריבית (שקל- מדד)
70.8	-	-	70.8	-	חוזי ריבית (אחר)
459.9	38.8	3.4	10.3	407.4	חוזי מטבע חוץ
239.2	-	-	-	239.2	חוזים בגין מניות
<u>1,064.9</u>	<u>38.8</u>	<u>98.4</u>	<u>81.1</u>	<u>846.6</u>	סך הכל
30 בספטמבר 2007					
(בלתי מבוקר)					
-	-	-	-	-	חוזי ריבית (שקל- מדד)
88.3	-	-	48.2	40.1	חוזי ריבית (אחר)
345.9	61.1	4.0	-	280.8	חוזי מטבע חוץ
1,706.6	-	-	-	1,706.6	חוזים בגין מניות
<u>2,140.8</u>	<u>61.1</u>	<u>4.0</u>	<u>48.2</u>	<u>2,027.5</u>	סך הכל
31 בדצמבר 2007					
(מבוקר)					
295.0	-	95.0	200.0	-	חוזי ריבית (שקל- מדד)
46.2	-	-	7.7	38.5	חוזי ריבית (אחר)
469.2	52.1	3.8	0.7	412.6	חוזי מטבע חוץ
456.8	-	-	-	456.8	חוזים בגין מניות
<u>1,267.2</u>	<u>52.1</u>	<u>98.8</u>	<u>208.4</u>	<u>907.9</u>	סך הכל

ביאור 8 - רווח מאוחד מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לתשעת החודשים		לשלושת החודשים	
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2007	2008	2007	2008
		(בלתי מבוקר)	

בגין נכסים

341.0	373.3	135.3	176.7
0.1	0.3	0.1	-
4.8	(23.7)	(13.8)	9.3
47.9	49.8	18.0	17.2
(0.3)	(0.3)	(0.1)	(0.1)
393.5	399.4	139.5	203.1

מאשראי לציבור

מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים

מפיקדונות בבנקים

מאגרות חוב

מנכסים אחרים

בגין התחייבויות

(216.2)	(186.0)	(62.5)	(123.5)
(9.8)	(7.6)	(1.1)	(6.8)
(0.6)	(0.3)	(0.3)	(0.1)
-	(0.1)	-	(0.1)
(62.7)	(111.9)	(38.6)	(43.8)
(289.3)	(305.9)	(102.5)	(174.3)

על פיקדונות הציבור

על פיקדונות מבנקים

על פיקדונות הממשלה

על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר

על תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

* 4.4	(3.3)	* (1.7)	0.9
* 3.0	4.6	* 1.7	(0.5)
7.4	1.3	-	0.4

הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽¹⁾

הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים

אחרות

3.2	4.3	1.2	1.5
1.0	2.3	(1.9)	(1.4)
2.9	(3.6)	1.3	(10.4)
16.8	16.7	5.5	5.8
23.9	19.7	6.1	(4.5)
135.5	114.5	43.1	24.7

עמלות מעסקי מימון

רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות

לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו

רווחים (הפסדים) ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה, נטו ⁽²⁾

הכנסות מימון אחרות **

סה"כ רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

(4.3)	(22.0)	(10.5)	2.2
-------	--------	--------	-----

מזה: הפרשי שער, נטו

* סווג מחדש.

3.6	4.0	0.9	1.4
-----	-----	-----	-----

** מזה: הכנסות בגין ריבית שנגבתה מחובות בעייתיים

פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון

-	3.2	-	1.5
---	-----	---	-----

הכנסות (הוצאות) מימון בגין התחייבויות

(1) מכשירים נגזרים מההווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) ברבעון השלישי בשנת 2008 כולל הפרשות לירידת ערך בסך 10.7 מיליוני ש"ח.

ביאור 9 - מגזרי פעילות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008						
סכומים שלא						
סה"כ	הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	
(בלתי מבוקר)						
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:	
24.7	-	(15.0)	11.2	6.6	21.9	מחיצוניים
-	-	(1.0)	(1.1)	0.2	1.9	בינמגזרי
					הכנסות (הוצאות) תפעוליות ואחרות:	
20.6	-	(0.3)	3.3	1.1	16.5	מחיצוניים
45.3	-	(16.3)	13.4	7.9	40.3	סך הכנסות
(2.2)	-	-	(2.1)	0.2	(0.3)	הפרשה לחובות מסופקים
3.4	-	(13.1)	3.0	3.6	9.9	רווח נקי (הפסד)

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 *					
סכומים שלא					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקי	ניהול פיננסי	הוקצו והתאמות	סה"כ
(בלתי מבוקר)					
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
מחיצוניים	21.6	7.9	10.0	3.6	43.1
בין מגזרי	1.6	0.4	(0.8)	(1.2)	-
הכנסות תפעוליות אחרות:					
מחיצוניים	17.3	1.4	4.0	(0.1)	22.6
בינמגזרי	-	-	-	-	-
סך הכנסות	40.5	9.7	13.2	2.3	65.7
הפרשה לחובות מסופקים	(0.9)	(0.2)	(1.1)	-	(2.2)
רווח נקי	9.8	3.9	2.5	1.1	17.3

* סווג מחדש

ביאור 9 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008					
סכומים שלא					
סה"כ	הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי (בלתי מבוקר)	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
114.5	-	(3.5)	34.0	19.5	64.5
-	-	(2.8)	(2.7)	0.5	5.0
					מחיצוניים
					בינמגזרי
					הכנסות (הוצאות) תפעוליות ואחרות:
62.5	-	(0.7)	10.6	3.4	49.2
					מחיצוניים
177.0	-	(7.0)	41.9	23.4	118.7
					סך הכנסות
(3.4)	-	-	(0.9)	0.2	(2.7)
					הפרשה לחובות מסופקים
32.4		(5.8)	10.1	8.0	20.1
					רווח נקי (הפסד)

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 *					
סכומים שלא					
סה"כ	הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי (בלתי מבוקר)	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
135.5	-	21.9	27.7	22.3	63.6
-	-	(3.4)	(2.0)	1.0	4.4
					מחיצוניים
					בין מגזרי
					הכנסות תפעוליות ואחרות:
66.1	0.1	(0.7)	12.9	3.7	50.1
-	-	-	-	-	-
					מחיצוניים
					בינמגזרי
201.6	0.1	17.8	38.6	27.0	118.1
					סך הכנסות
(12.3)	-	-	(9.2)	(0.1)	(3.0)
					הפרשה לחובות מסופקים
42.2	(0.3)	10.4	2.2	9.6	20.3
					רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש

ביאור 9 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 *					
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית
(מבוקר)					
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
182.7	-	26.2	41.6	30.0	84.9
-	-	(4.6)	(2.8)	1.5	5.9
					מחיצוניים
					בין מגזרי
					הכנסות תפעוליות אחרות:
88.4	0.1	(0.9)	14.9	5.3	69.0
					מחיצוניים
271.1	0.1	20.7	53.7	36.8	159.8
					סך הכנסות
(12.6)	-	-	(8.4)	-	(4.2)
					הפרשה לחובות מסופקים
60.9	(0.3)	11.9	6.5	14.4	28.4
					רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
0.1	0.1	-	-	-	-
					רווח נקי מפעולות בלתי רגילות
61.0	(0.2)	11.9	6.5	14.4	28.4
					רווח נקי (הפסד)

*סווג מחדש

ביאור 10 - אירועים בתקופה הנסקרת

א. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח - 2007

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת החוק הנ"ל.

בהתאם לחוק הנ"ל, בוטלו למעשה רוב סעיפי החוק המרכיבים את מכלול השיטה להגנה על ההון ומיסוי רווח ריאלי בלבד, ונותרה תחולתם של סעיפים מסוימים, לצורכי הוראות מעבר וכדי למנוע עיוותים בחישוב המס.

יישום החוק בתקופה המקבילה אשתקד הביא להפחתת הוצאות המס ב-3.6 מיליוני ש"ח בדוחות המאוחדים (מזה בבנק – 2.3 מיליוני ש"ח).

ב. חלוקת דיבידנדים

ביום 17 באפריל 2008 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 7.2 מיליוני ש"ח. דיבידנד זה חולק ביום 11 במאי 2008.

סניפי הבנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

האגף העסקי

מונבאז 1, בית ארלדן, ירושלים 95150

סניף בנקאות פרטית

רח' קרן היסוד 39, ירושלים 91079

סניף ירושלים

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סניף גאולה

רח' יעקב מאיר 10, ירושלים 95513

סניף תל אביב

רח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 65251

סניף באר שבע

רח' הדסה 90, באר שבע 84221

סניף חיפה

רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095

סניף בני ברק

רח' חזון איש 2, בני ברק 51512

סניף אשקלון

רח' הרצל 5, אשקלון 78601

סניף אשדוד

רח' שבי ציון 118, אשדוד 77273

סניף ראשון לציון

רח' הרצל 63, ראשל"צ 75267

סניף חולון

רח' סוקולוב 28, חולון 58256

סניף פתח תקוה

רח' ההגנה 10, פ"ת 49591

סניף נתניה

רח' הרצל 45, נתניה 42401

סניף מודיעין עילית
אבני נזר 18, מודיעין עילית

סניף קיריון
דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000

סניף נצרת
מרכז אל ריאד 6092/50, נצרת 16000

□ □ □

החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ
רח' קרן היסוד 18, ירושלים 91079

ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ
רח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 65251

ירושלים חיתום והנפקות בע"מ
רח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 65251

ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

כתובתינו באינטרנט: www.bankjerusalem.co.il